ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 5ης Δεκεμβρίου 2006 *

Στην υπόθεση T-303/02,

Westfalen Gassen Nederland BV, που εδρεύει στο Deventer (Κάτω Χώρες), εκπροσωπούμενη από τους M. Essers και M. Custers, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον A. Bouquet,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο, κυρίως, αίτημα μερικής ακυρώσεως της απόφασης 2003/207/ΕΚ της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 2002, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 1 της Συνθήκης ΕΚ (υπόθεση COMP/E-3/36.700 — Βιομηχανικά και ιατρικά αέρια) (ΕΕ 2003, L 84, σ. 1), και, επικουρικώς, αίτημα μειώσεως του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

WESTFALEN GASSEN NEDERLAND κατά ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Βηλαρά, πρόεδρο, F. Dehousse και D. Šváby, δικαστές, γραμματέας: J. Plingers, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 4ης Απριλίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

Πραγματικά περιστατικά

1 Η εταιρία Westfalen Gassen Nederland BV (στο εξής: προσφεύγουσα ή Wesfalen) αναπτύσσει δραστηριότητα στην ολλανδική αγορά βιομηχανικών και ιατρικών αερίων από το 1989.

2 Τον Δεκέμβριο του 1997 και εντός του 1998, η Επιτροπή διεξήγαγε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [81] και [82] της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), έλεγχο στις εγκαταστάσεις της προσφεύγουσας και διαφόρων εταιριών που αναπτύσσουν δραστηριότητα στην αγορά βιομηχανικών και ιατρικών αερίων και συγκεκριμένα στις εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων AGA Gas BV (στο εξής: AGA), Air Liquide BV, Air Products Nederland BV, Boc Gases Benelux (στο εξής: BOC), Hydrogas Holland BV και Messer Nederland BV (στο εξής: Messer).

3 Αφού ζήτησε, βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 πληροφορίες από τις προαναφερθείσες εταιρίες, η Επιτροπή απηύθυνε στις 9 Ιουλίου 2001 ανακοίνωση των αιτιάσεων σε οκτώ επιχειρήσεις που αναπτύσσουν δραστηριότητα στον συγκεκριμένο τομέα, μεταξύ δε αυτών και στην προσφεύγουσα.

4 Με την απάντησή της η προσφεύγουσα αμφισβήτησε τα πραγματικά περιστατικά που εκτίθενται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Μετά την εκκαθάριση της AGA Gas, η μητρική της εταιρία AGA AB απάντησε επί της ουσίας στην εν λόγω ανακοίνωση για λογαριασμό της πρώην θυγατρικής της και δήλωσε ρητά ότι είναι διατεθειμένη να αναλάβει την ευθύνη των παραβάσεων της τελευταίας.

5 Μετά την ακρόαση των επιχειρήσεων αυτών που έγινε στις 10 Ιανουαρίου 2002, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2003/207/ΕΚ της 24ης Ιουλίου 2002, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ (υπόθεση COMP/E-3/36.700 — Βιομηχανικά και ιατρικά αέρια) (ΕΕ 2003, L 84, σ. 1, στο εξής: Απόφαση).

6 Η Απόφαση κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 26 Ιουλίου 2006 και απευθύνθηκε στην AGA AB ως διάδοχο της AGA Gas.

Η προσβαλλομένη απόφαση

7 Η Επιτροπή αναφέρει στην Απόφαση ότι συγκέντρωσε αποδείξεις αθέμιτης σύμπραξης μεταξύ ανταγωνιστών του τομέα των βιομηχανικών και ιατρικών αερίων στις Κάτω Χώρες ιδίως κατά την περίοδο 1993-1997 (αιτιολογική σκέψη 331).

8 Συγκεκριμένα θεώρησε (αιτιολογική σκέψη 393 της Απόφασης) ότι η προσφεύγουσα έλαβε μέρος στις ακόλουθες συμφωνίες/εναρμονισμένες πρακτικές:

— καθορισμός αυξήσεως τιμών από τον Οκτώβριο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995·

— καθορισμός περιόδων αναστολής του ανταγωνισμού από τον Οκτώβριο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995·

— καθορισμός ελαχίστων τιμών από τον Μάρτιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995.

9 Όσον αφορά, πρώτον, τις αυξήσεις τιμών, η Επιτροπή παρατηρεί καταρχάς ότι μια πρώτη συζήτηση για τις αυξήσεις των τιμών των εμφιαλωμένων αερίων για το 1995 έγινε κατά τη συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου 1994 της ένωσης Vereniging van Fabrikanten van Industriële Gassen (στο εξής: VFIG), στην οποία υπάγονται οι επιχειρήσεις που παρασκευάζουν και πωλούν βιομηχανικά αέρια στις Κάτω Χώρες. Στη συνεδρίαση αυτή παρέστησαν η AGA, η Air Liquide, η Air Products, η BOC, η Hoek Loos, η Hydrogas, η Messer, η Nederlandse Technische Gasmaatschappij (στο εξής: NTG) και η προσφεύγουσα (αιτιολογική σκέψη 136 της Απόφασης).

10 Για να αποδείξει ότι η συνεδρίαση αυτή είχε αντικείμενο κατά του ανταγωνισμού, η Επιτροπή αναφέρεται μεταξύ άλλων στις χειρόγραφες σημειώσεις που βρέθηκαν στην AGA τις οποίες υπέβαλε η επιχείρηση αυτή με ημερομηνία 17 Οκτωβρίου 1994.

11 Η Επιτροπή υποστηρίζει εν συνεχεία ότι αυτές οι αυξήσεις των τιμών των εμφιαλωμένων αερίων για το 1995 καθορίστηκαν λεπτομερώς από τις AGA, Air Liquide, Air Products, BOC, Hoek Loos, Messer και Westfalen κατά τη συνεδρίαση της VFIG της 18ης Νοεμβρίου 1994 και, για να στηρίξει το συμπέρασμα αυτό, επικαλείται δύο χειρόγραφους πίνακες, έναν που υπέβαλε η AGA (στο εξής: πίνακας 1) και έναν που βρέθηκε στην Air Products (στο εξής: πίνακας 2) (αιτιολογικές σκέψεις 139 έως 141 της Απόφασης).

12 Κατά την Επιτροπή, ο πίνακας 1 που φέρει ημερομηνία 21 Νοεμβρίου 1994 περιέχει, μεταξύ άλλων, το ποσοστό αυξήσεως των τιμών των εμφιαλωμένων αερίων για το 1995 και για τις εταιρίες Hoek Loos, AGA, Messer, Air Liquide, Air Products, BOC και την προσφεύγουσα.

13 Σχετικά με τον πίνακα 2 που εμφαίνει επίσης αυξήσεις τιμών, το κοινοτικό όργανο παρατηρεί ότι φαίνεται να αναφέρεται στην ίδια συνεδρίαση, αν και δεν ταυτίζονται όλα τα στοιχεία των δύο πινάκων. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η Air Products αρχικά θεωρούσε ότι ο πίνακας είχε καταρτισθεί σε συνεδρίαση με ανταγωνιστές που πραγματοποιήθηκε το 1995, αλλά στη συνέχεια δήλωσε ότι είναι πιθανόν να αναφέρεται στη συνεδρίαση της VFIG του Νοεμβρίου 1994.

14 Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων η προσφεύγουσα δήλωσε ότι ουδέποτε συμμετείχε ενεργά σε αυτές τις συνεδριάσεις και δεν γνώριζε ότι θα γινόταν συζήτηση για ζητήματα όπως οι αυξήσεις τιμών, καθόσον τα θέματα αυτά δεν αναφέρονταν στην ημερησία διάταξη των συνεδριάσεων (αιτιολογική σκέψη 145 της Απόφασης).

15 Όσον αφορά, δεύτερον, τον καθορισμό περιόδων αναστολής του ανταγωνισμού, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι κατά τις συνεδριάσεις της VFIG της 14ης Οκτωβρίου και της 18ης Νοεμβρίου 1994 συζητήθηκαν και συμφωνήθηκαν οι αυξήσεις τιμών για το 1995 μεταξύ των AGA, Hoek Loos, Air Liquide, Air Products, Messer, BOC και της προσφεύγουσας, σε συνδυασμό με περίοδο αναστολής του ανταγωνισμού από 1ης Δεκεμβρίου 1994 μέχρι 1ης Ιανουαρίου 1995. Συναφώς, η Επιτροπή επικαλείται τις χειρόγραφες σημειώσεις της AGA που μνημονεύονται στη σκέψη 10 ανωτέρω, καθώς και τους πίνακες 1 και 2, στους οποίους γίνεται λόγος για περίοδο αναστολής του ανταγωνισμού δύο μηνών για την εφαρμογή των αυξήσεων των τιμών (αιτιολογικές σκέψεις 168 έως 171 της Απόφασης).

16 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι με την απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι δεν αποδείχθηκε ότι συνήψε εσκεμμένα συμφωνία με τους ανταγωνιστές της για περίοδο αναστολής του ανταγωνισμού κατά τις δύο συνεδριάσεις της VFIG που πραγματοποιήθηκαν στο τέλος του 1994 (αιτιολογική σκέψη 172 της Απόφασης).

17 Όσον αφορά, τρίτον, τον καθορισμό ελαχίστων τιμών, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι οικείες επιχειρήσεις συμφώνησαν για διαδοχικούς καταλόγους ελαχίστων τιμών των εμφιαλωμένων αερίων και ότι ο κύριος σκοπός των καταλόγων αυτών ήταν να καθορίσουν όρια ανταγωνισμού για τον ίδιο πελάτη (αιτιολογική σκέψη 189 της Απόφασης).

18 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, κατά τις συνεδριάσεις της VFIG της 17ης Μαρτίου και 14ης Οκτωβρίου 1994, έγινε λόγος για «κλίμακες τιμών» και «ελάχιστες τιμές» για το εμφιαλωμένο αέριο για μικρούς πελάτες, με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας τουλάχιστον μεταξύ της προσφεύγουσας, της Messer, της Air Liquide, της Hoek Loos και της Air Products, οι δε τέσσερις τελευταίες προαναφερθείσες επιχειρήσεις είχαν ήδη συμφωνήσει για ένα σύστημα ελαχίστων τιμών του εμφιαλωμένου αερίου τον Οκτώβριο του 1990 (αιτιολογικές σκέψεις 194 και 205 της Απόφασης).

19 Κατά την Επιτροπή, οι χειρόγραφες σημειώσεις που βρέθηκαν στην AGA δείχνουν ότι «κλίμακες τιμών» συζητήθηκαν και πάλι κατά τις συνεδριάσεις της VFIG του Μαρτίου και του Οκτωβρίου 1994 και ότι κατά την τελευταία συνεδρίαση η Hoek Loos παρουσίασε κλίμακα τιμών για το εμφιαλωμένο αέριο, ενώ οι χειρόγραφες σημειώσεις της 17ης Οκτωβρίου 1994 επιβεβαιώνουν ότι συζητήθηκαν «ελάχιστες τιμές» κατά τη συνεδρίαση του Οκτωβρίου (αιτιολογική σκέψη 206 της Απόφασης).

20 Η Επιτροπή παρατηρεί επίσης ότι ο κατάλογος τιμών για μικρούς πελάτες εμφιαλωμένου αερίου βρέθηκε επίσης στις εγκαταστάσεις τριών εταιριών, ήτοι της προσφεύγουσας, σε φάκελο που έφερε την ένδειξη «VFIG 1995», της Air Liquide, σε φάκελο με την ένδειξη «VFIG 1994», και της Messer. Τα τρία αυτά αντίγραφα περιλαμβάνουν τον ίδιο έντυπο κατάλογο ελαχίστων τιμών με χρονολογία Οκτώβριος 1994 και τίτλο «Τιμοκατάλογος για μικρούς πελάτες εμφιαλωμένων αερίων», ενώ το αντίγραφο που βρέθηκε στη Messer περιέχει επίσης χειρόγραφο κατάλογο που προστέθηκε το 1996. Η Επιτροπή προσθέτει ότι το γεγονός ότι οι εταιρίες αυτές διατήρησαν αυτές τις προτάσεις στα αρχεία τους για κάποια έτη σημαίνει ότι ήταν σημαντικές για αυτές (αιτιολογικές σκέψεις 207 και 208 της Απόφασης).

21 Στην Απόφαση αναφέρεται ότι η προσφεύγουσα, απαντώντας στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, δήλωσε ότι δεν γνωρίζει το πώς βρέθηκε στην κατοχή της αυτός ο κατάλογος και ότι είναι πολύ πιθανόν να της εγχειρίσθηκε κατά τη συνεδρίαση της VFIG της 14ης Οκτωβρίου 1994, πλην όμως αυτό δεν σημαίνει ότι συμφώνησε πράγματι για τις τιμές που εμφανίζονται σε αυτόν τον κατάλογο (αιτιολογική σκέψη 212).

22 Η σφαιρική απάντηση της Επιτροπής στις αρνήσεις της προσφεύγουσας περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 351 της Απόφασης και είναι η ακόλουθη:

«Η Επιτροπή σημειώνει ότι το γεγονός ότι οι Air Liquide και Westfalen συμμετείχαν σε αρκετές συνεδριάσεις, των οποίων στόχος ήταν ο περιορισμός του ανταγωνι-

σμού, επιβεβαιώνεται από τις έγγραφες αποδείξεις που υπάρχουν στον φάκελο της Επιτροπής. Η διαπίστωση ότι η συμπεριφορά που περιγράφεται συνιστά συμφωνίες υπό την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, της Συνθήκης δεν αλλάζει, ακόμα και αν διαπιστωθεί ότι ένας ή περισσότεροι συμμετέχοντες δεν είχαν πρόθεση να εφαρμόσουν τις κοινές προθέσεις που εξέφραζαν. Έχοντας υπόψη τον καταφανώς μονοπωλιακό χαρακτήρα των συνεδριάσεων κατά τις οποίες εκφράστηκαν αυτές οι προθέσεις, οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις, λαμβάνοντας μέρος χωρίς να δημοσιοποιούν τις διαφορές τους, έδωσαν στους άλλους συμμετέχοντες την εντύπωση ότι συμφώνησαν για ό,τι συζητήθηκε και θα ενεργούν σύμφωνα με αυτό. Η έννοια της «συμφωνίας» είναι αντικειμενικού χαρακτήρα. Τα πραγματικά κίνητρα (και οι λανθάνουσες προθέσεις) που υποστηρίζουν την υιοθετηθείσα συμπεριφορά δεν έχουν καμία σχέση.»

23 Η Απόφαση περιλαμβάνει τις ακόλουθες διατάξεις:

«Άρθρο 1

Οι AGA AB, Air Liquide BV, [Air Products], [BOC], [Messer], Hoek Loos [NV], [Westfalen] παρέβησαν τις διατάξεις του άρθρου 81, παράγραφος 1, [ΕΚ], συμμετέχοντας σε διαρκή συμφωνία ή/και εναρμονισμένες πρακτικές στον τομέα των βιομηχανικών και ιατρικών αερίων στις Κάτω Χώρες.

Η διάρκεια της παράβασης ήταν η εξής:

— AGA AB: από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997,

— Air Liquide BV: από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997,

— [Air Products]: από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997,

— [BOC]: από τον Ιούνιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995,

— [Messer]: από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997,

— Hoek Loos [NV]: από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1997,

— [Westfalen]: από τον Μάρτιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995.

[...]

Άρθρο 3

Για την παράβαση που αναφέρεται στο άρθρο 1 επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα:

— AGA AB: 4,15 εκατ. ευρώ,

— Air Liquide BV: 3,64 εκατ. ευρώ,

— [Air Products]: 2,73 εκατ. ευρώ,

— [BOC]: 1,17 εκατ. ευρώ,

— [Messer]: 1 εκατ. ευρώ,

— Hoek Loos [NV]: 12,6 εκατ. ευρώ,

— [Westfalen]: 0,43 εκατ. ευρώ.»

24 Για τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων η Επιτροπή εφάρμοσε με την Απόφαση τη μέθοδο που εκθέτει στις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές), καθώς και την ανακοίνωση 96/C 207/04 για τη μη επιβολή προστίμων ή τη μείωση του ύψους των προστίμων σε υποθέσεις που αφορούν συμπράξεις (ΕΕ 1996, C 207, σ. 4, στο εξής: ανακοίνωση περί επιείκειας).

25 Συγκεκριμένα, το βασικό ποσό του προστίμου που υπολογίζεται αναλόγως της σοβαρότητας και της διάρκειας της παράβασης καθορίστηκε για την προσφεύγουσα σε 0,51 εκατ. ευρώ (αιτιολογική σκέψη 438 της Απόφασης).

26 Η Επιτροπή θεώρησε ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε αποκλειστικά παθητικό ρόλο στις παραβάσεις και δεν συμμετείχε σε όλες τις πτυχές τους και ότι αυτές οι ελαφρυντικές περιστάσεις δικαιολογούν μείωση κατά 15 % του βασικού ποσού του επιβαλλομένου προστίμου, το οποίο δηλαδή μειώνεται σε 0,43 εκατομμύρια ευρώ (αιτιολογική σκέψη 442 της Απόφασης).

27 Αντιθέτως, η προσφεύγουσα δεν έτυχε καμιάς μείωσης βάσει της ανακοινώσεως περί επιείκειας.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

28 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 4 Οκτωβρίου 2002, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

29 Μετά την άσκηση της προσφυγής η Επιτροπή θεώρησε ότι υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως σχετικά με τη διάρκεια της παράβασης που προσήψε στην επιχείρηση αυτή. Συγκεκριμένα δέχτηκε με το υπόμνημα αντικρούσεως ότι εσφαλμένα καθόρισε τον Μάρτιο του 1994 ως αφετηρία της παράβασης που προσάπτει στην προσφεύγουσα.

30 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή εξέδωσε στις 9 Απριλίου 2003 την απόφαση 2003/355/ΕΚ που τροποποιεί την Απόφαση (ΕΕ 2003, L 123, σ. 49).

31 Κατόπιν αυτού, στο άρθρο 1 της Απόφασης, όπως τροποποιήθηκε, αναφέρεται πλέον ότι η προσφεύγουσα παρέβη το άρθρο 81 ΕΚ συμμετέχοντας σε διαρκή συμφωνία ή/και εναρμονισμένες πρακτικές στον τομέα των βιομηχανικών και ιατρικών αερίων στις Κάτω Χώρες κατά την περίοδο από τον Οκτώβριο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995. Το άρθρο 3 της Απόφασης, όπως τροποποιήθηκε, μειώνει το ποσό του επιβαλλομένου προστίμου από 0,43 σε 0,41 εκατομμύρια ευρώ.

32 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πέμπτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας κατά την έννοια του άρθρου 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, κάλεσε την Επιτροπή να καταθέσει ένα έγγραφο.

33 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν σε ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη συνεδρίαση της 4ης Απριλίου 2006.

34 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— κυρίως, να ακυρώσει τα άρθρα 1 και 3 της Απόφασης που της επιβάλλει πρόστιμο 0,43 εκατομμύρια ευρώ για παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ·

— επικουρικώς, να ακυρώσει το άρθρο 1 της Απόφασης και να μειώσει ουσιωδώς το ποσό του προστίμου·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

35 Με το υπόμνημα απαντήσεως, η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι με το επικουρικό αίτημά της ζητείται η μερική ακύρωση του άρθρου 1 της Απόφασης με σκοπό να επιτύχει σημαντική μείωση του προστίμου που της επιβάλλει το άρθρο 3 της ίδιας Απόφασης. Ζητεί επίσης από το Πρωτοδικείο να λάβει τη μαρτυρική κατάθεση του P. van den Heuij που μετείχε στις συνεδριάσεις της VFIG ως διευθύνων σύμβουλος επιχειρήσεως που ασκεί δραστηριότητα στον συγκεκριμένο τομέα και μια δήλωση του οποίου προσαρτάται στο δικόγραφο της προσφυγής.

36 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει το αίτημα περί εξετάσεως μάρτυρα·

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως των άρθρων 1 και 3 της Απόφασης

Επιχειρήματα των διαδίκων

37 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει προκαταρκτικώς ότι αμφισβήτησε τα πραγματικά περιστατικά που εκτίθενται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και αμφισβητεί επίσης αυτά στα οποία στηρίχθηκε η Απόφαση.

38 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι μετέσχε σε συμφωνίες και/ή εναρμονισμένες πρακτικές και ότι κατ' αυτόν τον τρόπο παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως που επιβάλλει το άρθρο 253 ΕΚ. Η προσφεύγουσα κάνει επίσης λόγο για παραβίαση από την Επιτροπή της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

39 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι μόλις τον Ιούλιο του 1994 προσχώρησε στη VFIG, που ιδρύθηκε στις 23 Μαρτίου 1989, και παρευρέθηκε για πρώτη φορά σε συνεδρίαση της ένωσης αυτής στις 14 Οκτωβρίου 1994. Η Επιτροπή στηρίζεται, κατά την προσφεύγουσα, στη συμμετοχή στη συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου 1994 όπως και σε αυτή της 18ης Νοεμβρίου του ιδίου έτους για να της καταλογίσει, κακώς, τριπλή συμπεριφορά κατά του ανταγωνισμού, δηλαδή τον καθορισμό αυξήσεων τιμών, τον καθορισμό περιόδων αναστολής του ανταγωνισμού και την υιοθέτηση ελαχίστων τιμών.

Επί του καθορισμού αυξήσεων τιμών

40 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, πρώτον, ότι κατά τις δύο συνεδριάσεις της VFIG της 14ης Οκτωβρίου και της 18ης Νοεμβρίου 1994 αρνήθηκε να μετάσχει σε

εναρμονισμένη αύξηση των τιμών για το 1995. Διευκρινίζει ότι κατά τη συνεδρίαση της VFIG της 14ης Οκτωβρίου 1994 με έκπληξη διαπίστωσε ότι άρχισε να συζητείται το ζήτημα της αυξήσεως των τιμών που δεν υπήρχε στην ημερησία διάταξη και εξέφρασε την έκπληξή της.

41 Παρατηρεί ότι σε κάθε συνεδρίαση αρνήθηκε να λάβει θέση ως προς το αν θα προβεί σε αύξηση των τιμών και ενδεχομένως αν θα είναι 5 ή 6 %, καθόσον δεν είχε ακόμη τότε καθορίσει τις τιμές της για το 1995 και θα έπρεπε οπωσδήποτε να συμβουλευθεί για το ζήτημα αυτό τη μητρική εταιρία Westfalen AG. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δήλωσε ότι δεν αντιτίθεται καταρχήν σε αυξήσεις, πλην όμως δεν εγκρίνει τη σύμπραξη, και ότι δεδομένου ότι προτιμά την άσκηση πιέσεως επί των τιμών επιθυμεί να προσαρμόσει την πολιτική της στην αγορά κατά τρόπο αυτόνομο.

42 Οι δηλώσεις αυτές δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν παρά ως προσεκτικές και αόριστες. Η προσφεύγουσα δεν παρέσχε καμία ένδειξη σχετικά με τη μελλοντική εμπορική πολιτική της και άφησε να πλανάται αμφιβολία στις άλλες επιχειρήσεις όσον αφορά τη συμπεριφορά της στην αγορά κατά το 1995.

43 Αυτή η στάση αντιθέσεως σε συμφωνία κατά του ανταγωνισμού επιβεβαιώνεται από τις δηλώσεις του Nordkamp, που εκπροσώπησε την προσφεύγουσα κατά τις εν λόγω συνεδριάσεις και του van den Heuij, μέλους της NTG, που επίσης παρέστη στις συνεδριάσεις αυτές. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ο van den Heuij δεν είχε το παραμικρό προσωπικό συμφέρον να προβεί στη δήλωση αυτή και συνεπώς η ειλικρίνειά της είναι αναμφισβήτητη. Δεδομένου ότι η Επιτροπή διατύπωσε αμφισβήτηση και αρκείται να υποστηρίζει ότι η εν λόγω δήλωση στερείται αξιοπιστίας, η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο να λάβει μαρτυρική κατάθεση του van den Heuij.

44 Επιπλέον, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, δεν υπάρχει αντίφαση μεταξύ των δηλώσεων που διατύπωσε η προσφεύγουσα απαντώντας στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και αυτών που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας δίκης.

45 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, δεύτερον, ότι τα έγγραφα στα οποία η Επιτροπή στηρίζει τα συμπεράσματά της δεν έχουν αποδεικτική ισχύ.

46 Συγκεκριμένα δεν είναι καθόλου βέβαιον ότι οι πίνακες 1 και 2 αναφέρονται στη συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου ή της 18ης Νοεμβρίου 1994.

47 Εξάλλου οι δύο αυτοί πίνακες στερούνται συνέπειας. Συγκεκριμένα, γίνεται λόγος για αύξηση των τιμών από την προσφεύγουσα της τάξεως του «5–6 %» στον πίνακα 1, ενώ ο πίνακας 2 κάνει λόγο για αύξηση άνω του 6 %. Η ασυνέπεια αυτή είναι κατά τούτο προφανέστερη καθόσον για τις λοιπές επιχειρήσεις τα αναφερόμενα ποσοστά συμπίπτουν και στα δύο έγγραφα.

48 Οι δύο πίνακες εμφανίζονται επίσης αντιφατικοί όσον αφορά το ζήτημα των τιμών μισθώσεως και των εξόδων μεταφοράς. Ενώ από τον πίνακα 1 προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν ενημερώθηκε καν για τις συμφωνίες που πραγματοποιήθηκαν για αυτό το θέμα, ο πίνακας 2 δείχνει ότι η προσφεύγουσα συμφώνησε στο θέμα της εκμισθώσεως κυλίνδρων. Ούτε τα ποσά που αναφέρονται στους δύο πίνακες ως τιμές μισθώσεως συμπίπτουν. Εξάλλου, δεν αποκλείεται η μνεία «Η WF δεν ενημερώθηκε;; Δεν δέχεται;;», επί των χειρογράφων σημειώσεων της AGA της 17ης Οκτωβρίου 1994, να αφορά μόνον τα έξοδα μισθώσεως και μεταφοράς και όχι όλα τα ζητήματα που συζητήθηκαν κατά την εν λόγω συνεδρίαση.

49 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι οι δύο πίνακες αφορούν τις συνεδριάσεις της 14ης Οκτωβρίου και της 18ης Νοεμβρίου 1994, συνάγεται ότι οι λοιποί παράγοντες δεν είχαν σαφή ιδέα για την πολιτική τιμών της προσφεύγουσας, η οποία συνεπώς εκφράστηκε κατά τρόπο ιδιαίτερα αόριστο στις συνεδριάσεις αυτές.

50 Η Επιτροπή αρκέστηκε να επαναλάβει για λόγους ευκολίας ό,τι οι λοιποί παρευρεθέντες είχαν σημειώσει σχετικά με την προσφεύγουσα, χωρίς να παραθέσει τις επιφυλάξεις που αυτή είχε διατυπώσει. Ούτε επιδίωξε εξάλλου να εξηγήσει τις διαφορές, που δέχεται ωστόσο στην αιτιολογική σκέψη 141 της Απόφασης, μεταξύ των αριθμητικών στοιχείων που περιέχουν οι δύο πίνακες και ως προς αυτό το σημείο η Απόφαση δεν αιτιολογείται επαρκώς.

51 Οι διαφορές αυτές εξηγούνται από το γεγονός ότι τα στοιχεία που περιέχουν οι δύο πίνακες αντικατοπτρίζουν μόνον τις επιθυμίες των συντακτών τους και όχι κάποια αύξηση τιμών που αποφασίστηκε από την προσφεύγουσα. Η εξήγηση αυτή επιρρωννύεται και από άλλα έγγραφα που προέρχονται από επιχειρήσεις παραστάσες στις συνεδριάσεις της VFIG στις οποίες αναφέρθηκε το όνομα της προσφεύγουσας, ενώ αυτή δεν συμμετέσχε στις συνεδριάσεις αυτές.

52 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, σε διάφορες περιόδους της σύμπραξης, οι μετέχοντες σε αυτήν ανέφεραν το όνομά της σε συσχετισμό με συνεδριάσεις της VFIG στις οποίες αυτή δεν παρέστη και η Επιτροπή, ορθώς, δεν έλαβε υπόψη τις δηλώσεις αυτές. Ενώ οι πίνακες 1 και 2 συνδέονται ακριβώς με αυτά τα εσφαλμένα ενοχοποιητικά στοιχεία, η καθής τα έλαβε υπόψη χωρίς να καταγράψει την παραμικρή αμφιβολία. Εν πάση περιπτώσει, αυτές οι χειρόγραφες σημειώσεις που αντιστοιχούν στους πίνακες 1 και 2 είναι άκρως συνοπτικές και για τον λόγο αυτό δεν μπορούν να θεωρηθούν ως πλήρη πρακτικά των συνεδριάσεων.

Ως προς τον καθορισμό των περιόδων αναστολής του ανταγωνισμού

53 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι κατά τις συνεδριάσεις της VFIG της 14ης Οκτωβρίου και της 18ης Νοεμβρίου 1994 έλαβε μέρος σε συζητήσεις σχετικά με τη θέση σε ισχύ περιόδου αναστολής, πλην όμως για να εκφράσει την αντίθεσή της στο μέτρο αυτό που το στήριξαν τότε άλλοι μικροί επιχειρηματίες. Ως απόδειξη επικαλείται και πάλι τη σαφή δήλωση του van den Heuij.

54 Οι πίνακες 1 και 2, που στερούνται συνέπειας και απηχούν απλώς τη συμπεριφορά που ανέμεναν από την προσφεύγουσα οι λοιπές επιχειρήσεις, δεν διαψεύδουν τη διεξαγωγή των συνεδριάσεων όπως περιγράφεται στην προηγουμένη σκέψη.

55 Η προσφεύγουσα, καίτοι γνωρίζει ότι το γεγονός ότι μια κατά του ανταγωνισμού συμφωνία δεν γίνεται σεβαστή δεν εμποδίζει τη στοιχειοθέτηση παράβασης του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, παρατηρεί ότι, κατά τη διάρκεια της αναστολής, επικοινώνησε με διάφορους πελάτες ανταγωνιστριών επιχειρήσεων και παρέσχε τις σχετικές αποδείξεις στην Επιτροπή.

Ως προς τον καθορισμό ελαχίστων τιμών

56 Η προσφεύγουσα αντιτείνει ότι δεν έλαβε μέρος σε συζήτηση για ελάχιστες τιμές κατά τη συνεδρίαση του Μαρτίου 1994 και δεν συνήψε συμφωνία, αφού δεν παρέστη στη συνεδρίαση εκείνη. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι δεν μετέσχε σε συζήτηση για ελάχιστες τιμές κατά τη συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου 1994, οι δε χειρόγραφες σημειώσεις της AGA για τη συνεδρίαση αυτή δεν αποδεικνύουν συμμετοχή στη συζήτηση αυτή ούτε στη σύναψη συμφωνίας. Οι παράγραφοι 132 και 133 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων επιβεβαιώνουν μάλιστα ότι οι μικρές επιχειρήσεις όπως η προσφεύγουσα προέβαλαν αντίσταση κατά τις συνεδριάσεις της VFIG.

57 Ουδέν σημαίνει το γεγονός ότι βρέθηκε στην προσφεύγουσα πίνακας ελαχίστων τιμών. Η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι είναι πιθανό ο πίνακας αυτός να της εγχειρίσθηκε κατά τη συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου 1994 και όχι, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, ότι είναι πάρα πολύ πιθανό να της εγχειρίσθηκε ο πίνακας κατά τη συνεδρίαση εκείνη. Το γεγονός και μόνον ότι η προσφεύγουσα έχει στην κατοχή της αυτό το έγγραφο ουδόλως αποδεικνύει τη συμμετοχή της σε συμφωνία για ελάχιστες τιμές ούτε σε τυχόν συζήτηση επί του θέματος αυτού. Η Επιτροπή ορθώς δεν έλαβε καθόλου υπόψη άλλες πληροφορίες που η προσφεύγουσα έλαβε χωρίς να τις έχει ζητήσει.

58 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει τελικά ότι η συμμετοχή μιας επιχείρησης σε συζήτηση αφορώσα τον συντονισμό των ενεργειών στην αγορά δεν συνιστά παράβαση της απαγόρευσης των συμπράξεων εφόσον προκύπτει ότι στην πραγματικότητα η επιχείρηση αυτή αντιτάχθηκε στον συντονισμό αυτό (απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-49/92 P, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, Συλλογή 1999, σ. I-4125, σκέψεις 94 έως 96).

59 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, λαμβανομένης υπόψη της στάσης που τήρησε κατά τις συνεδριάσεις της VFIG της 14ης Οκτωβρίου και της 18ης Νοεμβρίου 1994, πρέπει να θεωρηθεί ότι αποστασιοποιήθηκε δημόσια από το αντικείμενο των συνεδριάσεων αυτών κατά την έννοια που απαιτεί η νομολογία (απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-9/99, HFB κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1487, σκέψη 223). Κατά την προσφεύγουσα, το πρόσωπο που αποστασιοποιείται από τα διαμειβόμενα σε μια συνεδρίαση μετέχει οπωσδήποτε στη συζήτηση, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι κατά τούτο παραβαίνει την απαγόρευση των συμπράξεων. Συναφώς, η Επιτροπή αντιφάσκει, δεδομένου ότι δέχεται ότι η συμμετοχή σε επίσημη συνεδρίαση δεν συνιστά καθεαυτή συμμετοχή σε σύμπραξη. Επιπλέον, η νομολογία, αντίθετα με ό,τι αφήνει να εννοηθεί η Επιτροπή, δεν απαιτεί να αποδεικνύεται η αποστασιοποίηση με έγγραφο που συμπίπτει χρονικά με την παράβαση ούτε ότι η σχετική απόδειξη δεν μπορεί να προέρχεται μόνον από τους μετέχοντες στη σύμπραξη.

60 Η στάση της προσφεύγουσας εξηγείται εύκολα σε συσχετισμό με την κατάστασή της στην οικεία αγορά, δηλαδή την κατάσταση ενός πρόσφατου επιχειρηματία μικρής εμβέλειας, ο οποίος πέτυχε όμως να αυξήσει τον κύκλο εργασιών του με μια δυναμική εμπορική πολιτική. Οι μετέχοντες στη σύμπραξη καθώς και η Επιτροπή αναγνωρίζουν ότι η προσφεύγουσα ανέλαβε τον ρόλο «να σπάσει» τις τιμές. Σε αυτό το πλαίσιο συνεπώς η προσφεύγουσα δεν είχε κανένα συμφέρον να δεσμευθεί με συμφωνία για αύξηση τιμών.

61 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η στάση της, που ήταν στάση φανερής αντίθεσης, σε συνδυασμό με τη στάση των λοιπών μικρών επιχειρηματιών, είχε ως αποτέλεσμα ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις αναγκάστηκαν να συνεχίσουν τις παράνομες διαπραγματεύσεις τους εκτός του πλαισίου των συνεδριάσεων της VFIG και χωρίς

την παρουσία των μικρών επιχειρήσεων. Η προσφεύγουσα συνεπώς πρέπει να θεωρηθεί ως «συμπραξιοσπάστης» και όχι ότι συνέβαλε παθητικά σε σύμπραξη. Επιπλέον, ενώ η προαναφερθείσα κατάσταση περιγράφεται στην παράγραφο 132 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων, η Επιτροπή δεν την αναφέρει πλέον στην απόφαση η οποία δεν αιτιολογείται επαρκώς ως προς αυτό το σημείο.

62 Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τη συμμετοχή της στις συνεδριάσεις της σύμπραξης της 14ης Οκτωβρίου και της 18ης Νοεμβρίου 1994 ούτε ότι το αντικείμενο των συνεδριάσεων αυτών ήταν ο περιορισμός του ανταγωνισμού. Αυτή καθαυτήν η συμμετοχή στις συνεδριάσεις της VFIG δεν ισοδυναμεί μεν με συμμετοχή σε αθέμιτες συνεδριάσεις, πλην όμως αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί να συμφωνηθεί σύμπραξη στο πλαίσιο ή στο περιθώριο τέτοιων επισήμων συνεδριάσεων.

63 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, κατά σαφή νομολογία, το γεγονός ότι μια επιχείρηση μετέχει σε συνεδρίαση των μελών μιας σύμπραξης, χωρίς να λαμβάνει ενεργό μέρος, επισύρει την ευθύνη της στην παράβαση εκτός αν αποστασιοποιηθεί δημόσια από το περιεχόμενο της συνεδριάσεως (απόφαση HFB κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 59 ανωτέρω, σκέψη 223).

64 Με την απόφαση Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 58 ανωτέρω, που επικαλείται η προσφεύγουσα, το Δικαστήριο έκρινε ότι το πρόσωπο που επικαλείται την αποστασιοποίηση οφείλει να προσκομίσει τη σχετική απόδειξη. Η προσφεύγουσα όμως δεν προσκόμισε εν προκειμένω τέτοια απόδειξη.

65 Η καθής αντιτίθεται στο αίτημα εξετάσεως ως μάρτυρα του van den Heuij από το Πρωτοδικείο διότι είναι εκπρόθεσμο καθόσον η προσφεύγουσα δεν έλαβε υπόψη το άρθρο 48 του Κανονισμού Διαδικασίας και δεν αιτιολόγησε το όψιμο της πρότασης αποδείξεων. Επιπλέον, η μαρτυρία αυτή δεν κομίζει τίποτε περισσότερο στη συζήτηση και συνεπώς δεν είναι χρήσιμη.

Ως προς τη διάρκεια της παράβασης

66 Με την προσφυγή της η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Απόφαση δεν είναι ακριβής όσον αφορά τη διάρκεια της παράβασης που καταλογίζει η Επιτροπή καθόσον δεν ήταν παρούσα στη συνεδρίαση της VFIG του Μαρτίου του 1994. Η προσφεύγουσα δηλώνει με το υπόμνημα απαντήσεως ότι έλαβε γνώση του ότι η Επιτροπή αναγνωρίζει την πλάνη της όσον αφορά την αφετηρία της περιόδου παραβάσεως που καθορίζεται επιπλέον τον Οκτώβριο και όχι τον Μάρτιο του 1994.

67 Η Επιτροπή φρονεί ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας σχετικά με τη διάρκεια της παράβασης είναι εντελώς αλυσιτελή διότι, κατ' εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών, έλαβε υπόψη τη διόρθωση όσον αφορά τη διάρκεια της παράβασης και μείωσε το πρόστιμο.

Ως προς την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης

68 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισης στο πλαίσιο της εκτιμήσεώς της όσον αφορά τη συμμετοχή των μικρών επιχειρήσεων και συγκεκριμένα θεωρώντας ότι μόνον η προσφεύγουσα παρέβη την απαγόρευση των συμπράξεων και όχι οι εταιρίες NTG και Hydrogas που ωστόσο παραβρέθηκαν σε πλείονες συνεδριάσεις, κατά τις οποίες έγινε λόγος για παράνομες συμφωνίες. Ως προς αυτό το σημείο, η αιτιολογία της Απόφασης εμφανίζεται ελλιπής σε μεγάλο βαθμό.

69 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι είναι αβάσιμα τα επιχειρήματα τα σχετικά με την προβαλλομένη παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, που στην πραγματικότητα αφορούν το αίτημα μειώσεως του προστίμου.

70 Όσον αφορά τη NTG, η εμπλοκή της προδήλως διαφέρει από την εμπλοκή της προσφεύγουσας, επιπλέον δε η επιχείρηση αυτή κατάφερε να αποδείξει με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ότι δεν υπέχει ευθύνη. Ούτε η περίπτωση της Hydrogas μπορεί να εξομοιωθεί με την περίπτωση της προσφεύγουσας, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν της απηύθυνε καν ανακοίνωση των αιτιάσεων διότι δεν είχε ενδείξεις παράνομης συμπεριφοράς. Η Επιτροπή προσθέτει ότι η συμμετοχή στις επίσημες συνεδριάσεις της VFIG δεν συνιστούν καθεαυτές συμμετοχή σε συνεδρίαση της σύμπραξης και ότι δεν διαθέτει, όπως και για την προσφεύγουσα, αποδείξεις της συμμετοχής της NTG και της Hydrogas στις αυξήσεις τιμών, στις αναστολές του ανταγωνισμού και στις ελάχιστες τιμές.

71 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, ακόμη και αν θεωρηθεί ότι οι άλλες αυτές εταιρίες αδικαιολόγητα δεν κατηγορήθηκαν, η κατάσταση της προσφεύγουσας δεν αλλάζει. Συγκεκριμένα, η ενδεχόμενη χορήγηση αδικαιολογήτου πλεονεκτήματος δεν σημαίνει ότι η προσφεύγουσα δικαιούται να επιτύχει μείωση του δικού της προστίμου αν αυτό καθορίστηκε νόμιμα (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουλίου 1994, T-43/92, Dunlop Slazenger κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-441, σκέψη 176, και της 20ής Μαρτίου 2002, T-23/99, LR AF 1998 κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-1705, σκέψη 367).

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

72 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι μετείχε σε συμφωνίες και/ή εναρμονισμένες πρακτικές και ότι «ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο η Επιτροπή παρέβη επίσης την υποχρέωση αιτιολογήσεως του άρθρου 253 ΕΚ». Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ειδικότερα ελλιπή αιτιολογία όσον αφορά τις διαφορές μεταξύ των αριθμητικών στοιχείων των πινάκων 1 και 2, τον ρόλο της του «συμπραξιοσπάστη» και την ειδική μεταχείριση της οποίας έτυχε σε σχέση με δύο άλλες μικρές επιχειρήσεις. Από τη διατύπωση αυτή και από το

περιεχόμενο των επιχειρημάτων που αναπτύσσει η προσφεύγουσα προκύπτει ότι η αιτίαση που διατυπώνει δεν αναφέρεται, κατά κυριολεξία, σε ελλιπή ή ανεπαρκή αιτιολογία που συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου κατά την έννοια του άρθρου 230 ΕΚ. Στην πραγματικότητα, η αιτίαση αυτή συγχέεται με την επίκριση κατά του βασίμου της Απόφασης, δηλαδή με την κατ' ουσίαν νομιμότητα αυτής, η οποία φέρεται ως παράνομη διότι η Επιτροπή δεν απέδειξε παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ και διότι παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Ως προς τον ισχυρισμό της δημόσιας αποστασιοποίησης της προσφεύγουσας

73 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμο παράβαση εκ μέρους της του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ.

74 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, σε περίπτωση αντιδικίας όσον αφορά την ύπαρξη παραβάσεως των κανόνων περί ανταγωνισμού, η Επιτροπή οφείλει να αποδείξει τις παραβάσεις που διαπιστώνει και να συγκροτήσει τα στοιχεία που αποδεικνύουν επαρκώς κατά νόμο την ύπαρξη των πράξεων που συνιστούν παράβαση (απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψη 58).

75 Για την εφαρμογή του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, αρκεί μια συμφωνία να έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό, την παρεμπόδιση ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, ανεξάρτητα από τα συγκεκριμένα αποτελέσματά της. Κατά συνέπεια, στην περίπτωση συμφωνιών που εκδηλώνονται σε συσκέψεις ανταγωνιστικών επιχειρήσεων στοιχειοθετείται παράβαση της διατάξεως αυτής όταν οι συσκέψεις αυτές έχουν ένα τέτοιο αντικείμενο και αποβλέπουν, έτσι, στο να οργανώσουν τεχνητά τη λειτουργία της αγοράς (απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιουνίου 2005, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-5425, σκέψη 145).

76 Συγκεκριμένα, αρκεί να αποδείξει η Επιτροπή ότι η οικεία επιχείρηση μετέσχε σε συσκέψεις κατά τις οποίες συνήφθησαν συμφωνίες θίγουσες τον ανταγωνισμό, χωρίς να αντιταχθεί σαφώς στις συμφωνίες αυτές, προς επαρκή απόδειξη της συμμετοχής της εν λόγω επιχειρήσεως στη σύμπραξη. Όταν έχει αποδειχθεί η συμμετοχή σε τέτοιες συσκέψεις, στην επιχείρηση αυτή εναπόκειται να προβάλει στοιχεία ικανά να αποδείξουν ότι η συμμετοχή της στις εν λόγω συσκέψεις εστερείτο κάθε πνεύματος στρεφομένου κατά του ανταγωνισμού, αποδεικνύοντας ότι είχε δηλώσει στους ανταγωνιστές της ότι μετείχε στις συσκέψεις αυτές με μια οπτική διαφορετική από τη δική τους (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψη 81 και την παρατιθέμενη εκεί νομολογία).

77 Η συλλογιστική επί της οποίας στηρίζεται η νομική αυτή αρχή είναι ότι η επιχείρηση, έχοντας συμμετάσχει στην εν λόγω συνάντηση χωρίς να αποστασιοποιηθεί δημοσίως από τα συζητηθέντα, άφησε τους λοιπούς μετασχόντες στη συνάντηση να εννοήσουν ότι επιδοκίμαζε το αποτέλεσμά της και θα συμμορφωνόταν προς αυτό (απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 76 ανωτέρω, σκέψη 82).

78 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι μετέσχε στις δύο συνεδριάσεις της VFIG της 14ης Οκτωβρίου και της 18ης Νοεμβρίου 1994 ούτε ότι οι συνεδριάσεις αυτές είχαν αντικείμενο κατά του ανταγωνισμού. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει αντιθέτως ότι, λόγω της στάσης που τήρησε κατά τις συνεδριάσεις αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι αποστασιοποιήθηκε δημόσια από το κατά του ανταγωνισμού περιεχόμενό τους, κατά την έννοια της νομολογίας.

— Ως προς τον καθορισμό αύξησης τιμών και περιόδου αναστολής του ανταγωνισμού

79 Με τα υπομνήματά της η προσφεύγουσα υποστηρίζει γενικώς ότι «εξεδήλωσε την αντίθεσή της στις συμφωνίες σχετικά με τη συμπεριφορά [των επιχειρήσεων] στην αγορά κατά τις συνεδριάσεις της 14ης Οκτωβρίου και της 18ης Νοεμβρίου 1994».

80 Όσον αφορά την αύξηση των τιμών, υποστηρίζει ότι επισήμανε σαφώς ότι δεν εγκρίνει αύξηση των τιμών και ότι, προτιμώντας την άσκηση πιέσεως επί των τιμών, προτίθεται να προσαρμόσει την πολιτική της στην αγορά κατά τρόπο αυτοτελή. Προσθέτει ότι δεν θέλησε να δηλώσει «κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης» αν προτίθεται να αυξήσει τις τιμές του 1995, και ενδεχομένως κατά πόσο, αλλά δήλωσε ότι δεν αντιτίθεται καταρχήν σε αυξήσεις Ανέφερε επίσης ότι ο διευθυντής της Nordkamp αρνήθηκε «σε κάθε συνεδρίαση» να αναφέρει αν θα υπάρξει αύξηση των τιμών και, ενδεχομένως, αν θα είναι της τάξεως του 5 ή 6 %.

81 Με τη δήλωσή του ο Nordkamp παρατηρεί ότι, όταν άλλες επιχειρήσεις δήλωσαν, «κατά τη μία από τις δύο εν λόγω συνεδριάσεις της VFIG», ότι μελετούν αύξηση τιμών κατά 5 ή 6 %, ο ίδιος «δεν ξεκαθάρισε τη θέση του ως προς το ζήτημα αν η Westfalen θα αύξανε τις τιμές της για το 1995 και ενδεχομένως κατά πόσο».

82 Οι δηλώσεις αυτές αντιστοιχούν εν μέρει μόνο σε αυτές που διατύπωσε η προσφεύγουσα με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων όπου ανέφερε ότι, «μετά τη συνεδρίαση» για την εμπορική πολιτική, δήλωσε, αφού πλέον οι άλλες επιχειρήσεις είχαν αναγγείλει αυξήσεις των τιμών, ότι «μελετά αύξηση τιμών κατά 5 ή 6 % για το 1995», πράγμα που αντιφάσκει στην προαναφερθείσα διατύπωση του δικογράφου της προσφυγής. Η προσφεύγουσα πρόσθεσε ότι «ούτε κατά τις συνεδριάσεις της 14ης Οκτωβρίου και της 18ης Νοεμβρίου 1994 ούτε σε άλλο χρονικό σημείο δεσμεύθηκε να εφαρμόσει συγκεκριμένη αύξηση των τιμών», πράγμα που δεν συνάδει με τον ισχυρισμό της εναντιώσεως στην αύξηση των τιμών.

83 Φαίνεται οπωσδήποτε ότι η προσφεύγουσα δεν έλαβε σαφή θέση ως προς το ζήτημα της αυξήσεως των τιμών. Συγκεκριμένα, δεν είπε ρητά ότι θα αυξήσει τις τιμές της το 1995 ούτε δήλωσε ότι δεν θα τις αυξήσει κατά τον ίδιο χρόνο.

84 Συνεπώς, η προσφεύγουσα δεν έλαβε θέση που θα έδειχνε σαφώς στις λοιπές επιχειρήσεις ότι παίρνει τις αποστάσεις της έναντι καταρχήν της αύξησης αυτής. Η συμπεριφορά της, την οποία η ίδια χαρακτηρίζει αόριστη, προσομοιάζει με σιωπηρή έγκριση που έχει ως αποτέλεσμα να ενθαρρύνει τη συνέχιση της παράβασης και να δυσχεράνει την αποκάλυψή της. Η συνενοχή αυτή συνιστά παθητική συμμετοχή στην παράβαση ικανή να θεμελιώσει ευθύνη της επιχείρησης (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 76 ανωτέρω, σκέψη 84).

85 Όσον αφορά τη δεύτερη συμπεριφορά κατά του ανταγωνισμού που προσάπτει η Επιτροπή, η προσφεύγουσα διευκρίνισε με την απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ότι «αντιτάχθηκε στην αναστολή του ανταγωνισμού κατά τη συνεδρίαση» και ότι «ο Nordkamp δεν δεσμεύτηκε στο όνομα της Westfalen να τηρήσει αναστολή του ανταγωνισμού ούτε κατά τη συνεδρίαση ούτε σε άλλη χρονική στιγμή», πράγμα που επιβεβαίωσε με τα υπομνήματά της, παρατηρώντας ότι εκφράστηκε κατά της αναστολής του ανταγωνισμού.

86 Για να αποδείξει το υποστατό αυτών των δηλώσεων εναντιώσεως και συνεπώς το γεγονός ότι διαφοροποιήθηκε δημόσια από τις παρανόμου περιεχομένου συζητήσεις στις οποίες μετείχε, η προσφεύγουσα στηρίζεται κυρίως στη δήλωση του van den Heuij.

87 Ο μάρτυρας καταθέτει ότι σε μια συνεδρίαση της VFIG η προσφεύγουσα αντέδρασε στις προτάσεις κατά του ανταγωνισμού που διατύπωσαν άλλες επιχειρήσεις μέλη της επαγγελματικής οργάνωσης και δη υπό τη μορφή διαμαρτυρίας. Από τη βεβαίωση προκύπτει ότι η διαμαρτυρία αυτή υπαγορεύθηκε όχι από μια εναντίωση αρχής σε σύμπραξη προφανώς παράνομη, αλλά από το ότι η σύμπραξη δεν εξυπηρετούσε a priori στα οικονομικά συμφέροντα της στιγμής, της NTG και της προσφεύγουσας.

88 Από τη δήλωση του van den Heuij διαπιστώνεται πάντως όμως ότι αυτός δεν διατηρεί πολύ σαφή ανάμνηση της εν λόγω συνεδρίασης. Συγκεκριμένα, ο μάρτυρας αναφέρει ότι δεν θυμάται ούτε την ημερομηνία της συνεδρίασης ούτε τη διάρκεια της αναστολής του ανταγωνισμού που συζητήθηκε κατά τη συνεδρίαση αυτή ούτε αν ο διευθυντής της Hydrogas διαμαρτυρήθηκε και αυτός κατά των εν λόγω προτάσεων.

89 Η δήλωση του van den Heuij που έγινε στις 9 Οκτωβρίου 2002 αφορά μια μόνο συνεδρίαση της VFIG που πραγματοποιήθηκε πριν «οκτώ χρόνια». Αν ληφθεί υπόψη αυτή η μοναδική χρονική συντεταγμένη και ο πίνακας που μνημονεύει όλες τις συνεδριάσεις της VFIG με ένδειξη της συμμετοχής εκάστης των επιχειρήσεων, μελών της ένωσης (αιτιολογική σκέψη 106 της Απόφασης), διαπιστώνεται ότι η εν λόγω δήλωση δεν μπορεί παρά να αφορά τη συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου 1994, δεδομένου ότι η NTG, επιχείρηση της οποίας ο van den Heuij είναι διευθύνων σύμβουλος, δεν εκπροσωπήθηκε κατά την επόμενη συνεδρίαση της 18ης Νοεμβρίου 1994.

90 Επιπλέον και κυρίως, η μαρτυρία του van den Heuij δεν συμπίπτει ακριβώς με την εκ μέρους της προσφεύγουσας έκθεση της διεξαγωγής της εν λόγω συνεδρίασης, δεδομένου ότι ο μάρτυρας δεν κάνει λόγο για διαδοχικές αναγγελίες αυξήσεως τιμών από ορισμένες επιχειρήσεις κατά 5 ή 6 % ούτε με τα λεχθέντα τότε από τον Nordkamp, ότι δηλαδή η προσφεύγουσα μελετούσε «αύξηση τιμών κατά 5 ή 6 % για το 1995» ή δεν αντιτίθεται καταρχήν σε αυξήσεις, ενώ συγχρόνως αρνήθηκε να δηλώσει αν θα υπήρχε αύξηση τιμών για το 1995 και ποιου μεγέθους.

91 Ο μάρτυρας κάνει λόγο για μια δήλωση γενικής εναντιώσεως μετά την αναγγελία προτάσεων κατά του ανταγωνισμού, την οποία η προσφεύγουσα δεν μνημονεύει, αλλά υποστηρίζει ότι με τις αντιδράσεις της σε καθεμιά από τις τρεις εν λόγω πρωτοβουλίες κατά του ανταγωνισμού έδειξε την αντίθεσή της στον αθέμιτο συντονισμό.

92 Από τις προηγηθείσες σκέψεις προκύπτει εν πάση περιπτώσει ότι ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η μαρτυρία του «van den Heuij, ο οποίος μετέσχε ο ίδιος στις δύο συνεδριάσεις της VFIG της 14ης Οκτωβρίου 1994 και της 18ης Νοεμβρίου 1994, βεβαιώνει ότι αντιτάχθηκε έντονα κατά τις συνεδριάσεις αυτές στις προτάσεις για απαγορευομένη σύμπραξη», δεν μπορεί να γίνει δεκτός από το Πρωτοδικείο, εφόσον απλούστατα είναι εσφαλμένος.

93 Συναφώς, όταν η προσφεύγουσα ρωτήθηκε από το Πρωτοδικείο κατά τη συνεδρίαση, δέχθηκε ρητά ότι ο van den Heuij δεν είχε μετάσχει στη συνεδρίαση της VFIG της 18ης Νοεμβρίου 1994. Η διαπίστωση αυτή είναι καθοριστική για την εκτίμηση της ευθύνης της προσφεύγουσας.

94 Συγκεκριμένα, υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή στηρίζεται στη συμμετοχή της προσφεύγουσας τόσο στη συνεδρίαση της VFIG της 14ης Οκτωβρίου 1994 όσο και σε αυτήν της 18ης Νοεμβρίου του ίδιου έτους και υποστηρίζει ότι έλαβε μέρος σε συμφωνίες για τον καθορισμό αυξήσεων τιμών και περιόδου αναστολής του ανταγωνισμού.

95 Η προσφεύγουσα όμως δεν προσκομίζει καμιά συγκεκριμένη και αντικειμενική ένδειξη που να αποδεικνύει ότι διαφοροποιήθηκε δημόσια από το προφανώς αντίθετο προς τον ανταγωνισμό περιεχόμενο της συνεδρίασης της 18ης Νοεμβρίου 1994.

96 Μόνοι οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας όσον αφορά το εύλογο μιας τέτοιας διαφοροποίησης, λαμβανομένης υπόψη της θέσης της ως νέας και δυναμικής επιχείρησης στην εν λόγω αγορά, δεν ικανοποιούν το βάρος αποδείξεως που αυτή φέρει.

97 Όπως ορθά υπογραμμίζει η Επιτροπή, η προσφεύγουσα μπορούσε επίσης να έχει κάθε συμφέρον στο να εφαρμόσουν οι προμηθευτές αερίου τα συμφωνηθέντα και να νομίζουν ότι θα συμμορφωθεί και η ίδια με τη γραμμή αυτή, ενώ, χωρίς να ενημερώσει τις επιχειρήσεις αυτές, εφάρμοζε τιμές κάπως χαμηλότερες από τις συμφωνηθείσες έτσι ώστε να αυξήσει το οικείο μερίδιο αγοράς. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά τη νομολογία, το γεγονός ότι η συμπεριφορά στην αγορά των οικείων επιχειρήσεων δεν συνάδει προς τους συμφωνηθέντες «κανόνες του παιχνιδιού» ουδόλως επηρεάζει την ευθύνη τους λόγω της συμμετοχής σε συμφωνία κατά του ανταγωνισμού (απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 2000, T-25/95, T-26/95, T-30/95 έως T-32/95, T-34/95 έως T-39/95, T-42/95 έως T-46/95, T-48/95, T-50/95 έως T-65/95, T-68/95 έως T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 και T-104/95, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-491, σκέψη 1389).

98 Η προσφεύγουσα παρατηρεί επίσης ότι ουδόλως αποκλείεται η μνεία «Η WF δεν ενημερώθηκε;; Δεν δέχεται;;», που περιέχεται στις χειρόγραφες σημειώσεις της AGA τις οποίες επικαλείται η Επιτροπή στην Απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 138 και 169), να μην αφορά μόνον τα έξοδα μισθώσεως και μεταφοράς αλλά όλα τα ζητήματα που εξετάσθηκαν κατά τις παράνομες συζητήσεις.

99 Μεταξύ των εγγράφων αποδείξεων που προσκομίζει η Επιτροπή είναι και οι χειρόγραφες σημειώσεις που εγχείρισε η AGA, οι οποίες περιλαμβάνουν τις ακόλουθες ενδείξεις:

«17.10.94

VFIG

Αυξήσεις τιμών

Μίσθωση 0,25 Μεταφορά

Η WF δεν ενημερώθηκε;; Δεν δέχεται;;

Τιμές εμφιαλωμένων αερίων + 6 % + μίσθωση και μεταφορά

Συμβάσεις για αέρια χύμα + 4,5 %, τύπος δείκτη;

[...]

Περίοδος αναστολής: 1η Δεκεμβρίου + 3–4 μήνες.»

100 Εκτός του ότι η εν λόγω μνεία αναφέρεται στο πρώτο θέμα των σημειώσεων το σχετικό με τα έξοδα μισθώσεως και μεταφοράς και όχι στην αύξηση των τιμών εμφιαλωμένου αερίου, στην οποία αναφέρεται κάποιο επόμενο σημείο, διαπιστώνεται ότι οι εν λόγω χειρόγραφες σημειώσεις φέρουν σαφώς ως χρονολογία τη 17η Οκτωβρίου 1994, δηλαδή λίγες μόνο μέρες μετά την πραγματοποίηση, στις 14 Οκτωβρίου 1994, της αθέμιτης συνεδρίασης της VFIG στην οποία παραβρέθηκε η AGA. Συνεπώς, οι χειρόγραφες σημειώσεις και η μνεία στην οποία αναφέρεται η προσφεύγουσα δεν μπορούν να αφορούν τη δεύτερη αθέμιτη συνεδρίαση της 18ης Νοεμβρίου 1994.

101 Υπό τις συνθήκες αυτές φαίνεται ότι η προσφεύγουσα, αφού μετέσχε σε μια πρώτη συνεδρίαση που είχε χαρακτήρα προφανώς κατά του ανταγωνισμού και της οποίας δεν ενέκρινε το περιεχόμενο, λιγότερο από ένα μήνα μετά μετέσχε και σε δεύτερη αθέμιτη συνεδρίαση σχετικά με την οποία δεν αποδεικνύεται ότι η προσφεύγουσα αποστασιοποιήθηκε δημοσίως.

102 Αυτή η εσκεμμένη συμμετοχή σε μια δεύτερη συνεδρίαση κατά του ανταγωνισμού, άμεση συνέχεια μιας πρώτης παράνομης συνεννόησης, εξουδετερώνει την αρχική διαμαρτυρία, ακόμη και αν υποτεθεί ότι αποδεικνύεται, της συνεδρίασης της 14ης Οκτωβρίου 1994 και αρκεί για να καταρρίψει, στο πλαίσιο σφαιρικής ανάλυσης της συμπεριφοράς της προσφεύγουσας κατά την περίοδο από 14 Οκτωβρίου μέχρι 18

Νοεμβρίου 1994, κάθε ισχυρισμό περί δημόσιας αποστασιοποίησης όσον αφορά τις αθέμιτες συζητήσεις σχετικά με τον καθορισμό αύξησης της τιμής των εμφιαλωμένων αερίων και περιόδου αναστολής του ανταγωνισμού δύο μηνών.

103 Συναφώς υπενθυμίζεται ότι η δημόσια αποστασιοποίηση ως στοιχείο απαλλαγής από την ευθύνη πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικά. Αν η προσφεύγουσα ήθελε πράγματι να διαχωρίσει τη θέση της από τις αθέμιτες συζητήσεις μπορούσε εύκολα να επισημάνει εγγράφως στους ανταγωνιστές της και στον γραμματέα της VFIG, μετά τη συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου 1994, ότι δεν επιθυμούσε σε καμιά περίπτωση να θεωρηθεί ως μέλος σε σύμπραξη και να μετάσχει σε συνεδριάσεις επαγγελματικής οργάνωσης που αποτελούν το άδηλο πλαίσιο για παράνομες συνεννοήσεις (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Δεκεμβρίου 2003, T-61/99, Adriatica di Navigazione κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-5349, σκέψη 138).

104 Επιπλέον, διαπιστώνεται ως εκ περισσού ότι η Επιτροπή στηρίζεται σε έγγραφες αποδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα έλαβε πράγματι μέρος στις προαναφερθείσες συμφωνίες. Πρόκειται για τις χειρόγραφες σημειώσεις υπό τη μορφή πινάκων όπως τους ονομάζει και η Επιτροπή με την Απόφαση.

105 Η προσφεύγουσα προβάλλει γενικώς τον άκρως συνοπτικό χαρακτήρα των σημειώσεων αυτών για να αμφισβητήσει την αποδεικτική ισχύ τους. Εκτός της επικλήσεως ορισμένων συγκεκριμένων αιτιάσεων, σχετικά με το ένα ή το άλλο έγγραφο, υποστηρίζει ότι οι χειρόγραφες σημειώσεις δεν μπορούν εν πάση περιπτώσει να θεωρηθούν ως πλήρη πρακτικά των εν λόγω συνεδριάσεων.

106 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η απαγόρευση της συμμετοχής σε πρακτικές ή συμφωνίες θίγουσες τον ανταγωνισμό καθώς και οι κυρώσεις που δύνανται να επιβληθούν στους παραβάτες είναι τοις πάσι γνωστές, είναι δε σύνηθες να

αναπτύσσονται κρυφίως οι δραστηριότητες τις οποίες συνεπάγονται αυτές οι πρακτικές και συμφωνίες, να πραγματοποιούνται μυστικές συναντήσεις, τις περισσότερες φορές σε τρίτες χώρες, και να περιορίζονται στο ελάχιστο τα συναφή έγγραφα. Ακόμη κι αν η Επιτροπή ανακαλύψει στοιχεία τα οποία πιστοποιούν ρητώς παράνομες επαφές μεταξύ των επιχειρηματιών, όπως τα πρακτικά μιας συνεδριάσεως, τα στοιχεία αυτά είναι συνήθως αποσπασματικά και διασκορπισμένα, οπότε είναι συχνά απαραίτητη η ανασύσταση ορισμένων λεπτομερειών διά της επαγωγής (απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 76 ανωτέρω, σκέψεις 55 και 56).

107 Στις περισσότερες περιπτώσεις, η ύπαρξη θίγουσας τον ανταγωνισμό πρακτικής ή συμφωνίας πρέπει να συναχθεί από έναν ορισμένο αριθμό συμπτώσεων και ενδείξεων οι οποίες, συνολικά θεωρούμενες, μπορούν να αποτελέσουν, ελλείψει άλλης εύλογης εξηγήσεως, απόδειξη περί παραβάσεως των κανόνων ανταγωνισμού (απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 76 ανωτέρω, σκέψη 57).

108 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι οι αθέμιτες συζητήσεις έγιναν στο περιθώριο των διασκέψεων της VFIG της 14ης Οκτωβρίου και 18ης Νοεμβρίου 1994 και δεν ήταν δυνατόν να καταρτισθούν, όπως και δεν καταρτίσθηκαν, πλήρη επίσημα πρακτικά. Συνεπώς, δεν γεννάται θέμα αποκλεισμού των χειρογράφων σημειώσεων που επικαλείται η Επιτροπή με μόνη αιτιολογία ότι είναι συνοπτικές.

109 Εξάλλου, οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας όσον αφορά την αδυναμία συνδέσεως των δύο πινάκων με τη μία ή την άλλη των συνεδριάσεων της VFIG και η φερομένη ασυνέπειά τους δεν αντέχουν την εξέταση των οικείων εγγράφων.

110 Αφενός, ο πίνακας 1 που υπέβαλε η AGA φέρει ημερομηνία 21 Νοεμβρίου 1994 και παραθέτει σε συντομογραφία τις ονομασίες επτά επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων και η AGA, που παραβρέθηκαν στη συνεδρίαση της 18ης Νοεμβρίου 1994

(αιτιολογική σκέψη 140 της Απόφασης). Ο πίνακας 2 βρέθηκε στην Air Products, η οποία δήλωσε ότι είναι πιθανό να αναφέρεται στην προαναφερθείσα συνεδρίασή (αιτιολογική σκέψη 141 της Απόφασης). Επιπλέον, ο πίνακας 2 περιέχει τον ίδιο κατάλογο επιχειρήσεων με τον πίνακα 1 καθώς και παρόμοια στοιχεία για αυξήσεις της τιμής των εμφιαλωμένων αερίων, μεταφοράς και μίσθωσης.

111 Υπενθυμίζεται επίσης ότι η συνεδρίαση της VFIG της 18ης Νοεμβρίου 1994 είναι η δεύτερη και τελευταία συνεδρίαση με αντικείμενο κατά του ανταγωνισμού, στην οποία μετέσχε η προσφεύγουσα με τις μεγάλες επιχειρήσεις και ότι οι παράνομες συζητήσεις συνεχίστηκαν περαιτέρω σε άλλο πλαίσιο.

112 Αφετέρου, ο πίνακας 1 περιέχει την ακόλουθη ένδειξη «WF 5-6% για όλα τα προϊόντα 1/1-95», ενώ ο πίνακας 2 αναφέρει «W/F 6%» στη στήλη που τιτλοφορείται «Προϊόν». Όπως ορθά υπογραμμίζει η Επιτροπή, τα στοιχεία αυτά δεν συμπίπτουν ακριβώς, πλην όμως είναι πλήρως συμβατά και βεβαιώνουν τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στην κατά 5 έως 6% αύξηση των τιμών που προβλέφθηκε για τον Ιανουάριο 1995.

113 Εξάλλου, ο πίνακας 1 φέρει στο άνω μέρος της σελίδας τη μνεία «Περίοδος αναστολής: 1.12.–31.1.95», της οποίας ο απόλυτος χαρακτήρας δεν εξηγείται παρά μόνον αν θεωρηθεί ότι αφορά όλες τις επιχειρήσεις που μνημονεύει ο εν λόγω πίνακας. Ο πίνακας 2 φέρει την ένδειξη «W/F [...] 2 ms» που, κατά πάσα πιθανότητα, εκφράζει την περίοδο δύο μηνών αναστολής του ανταγωνισμού που συμφωνήθηκε από τις επιχειρήσεις οι οποίες εμπλέκονται στη σύμπραξη. Σημειωτέον, επιπλέον, ότι το ζήτημα της αναστολής του ανταγωνισμού συζητήθηκε κατά τη συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου 1994, όπως προκύπτει σαφώς από τις χειρόγραφες σημειώσεις της AGA που μνημονεύονται στη σκέψη 99 ανωτέρω.

114 Εξάλλου, είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι η Hydrogas, μικρή επιχείρηση μνημονευόμενη στη δήλωση του van den Heuij ως προς την οποία δεν αμφισβητείται ότι μετέσχε στις συνεδριάσεις της VFIG της 14ης Οκτωβρίου και της 18ης Νοεμβρίου 1994, δεν μνημονεύεται στους πίνακες αυτούς, αντίθετα προς την προσφεύγουσα.

115 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε τη δημόσια αποστασιοποίηση που επικαλείται και ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα έλαβε μέρος σε συμφωνίες σχετικές με τον καθορισμό αυξήσεως τιμών από τον Οκτώβριο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995 και στον καθορισμό περιόδου αναστολής του ανταγωνισμού από τον Οκτώβριο του 1994 μέχρι τον Ιανουάριο του 1995.

— Ως προς τον καθορισμό ελαχίστων τιμών για τους πελάτες μικρών ποσοτήτων εμφιαλωμένου αερίου

116 Προκαταρκτικώς, διαπιστώνεται ότι από την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 352) προκύπτει ότι η Επιτροπή θεώρησε ότι η συμπεριφορά των διαφόρων επιχειρήσεων που εμπλέκονται στη σύμπραξη συνιστούσε ενιαία και διαρκή παράβαση που προοδευτικά εξειδικεύτηκε με συμφωνίες και/ή εναρμονισμένες πρακτικές.

117 Κατόπιν αυτού, το άρθρο 1 της Απόφασης αναφέρει ότι οι επιχειρήσεις αυτές, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, «παρέβησαν τις διατάξεις του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ συμμετέχοντας σε διαρκείς συμφωνίες ή/και εναρμονισμένες πρακτικές στον τομέα των βιομηχανικών και ιατρικών αερίων στις Κάτω Χώρες».

118 Όσον αφορά ειδικότερα την προσφεύγουσα, η Επιτροπή θεώρησε ότι συμμετέσχε στην παράβαση με δικές της ενέργειες θίγουσες τον ανταγωνισμό και κυρίως με τον καθορισμό ελαχίστων τιμών για τους πελάτες μικρών ποσοτήτων εμφιαλωμένων αερίων. Η ευθύνη της προσφεύγουσας στοιχειοθετείται από τη συμμετοχή της μόνο στη συνεδρίαση της 14ης Νοεμβρίου 1994, λαμβανομένης υπόψη της διόρθωσης της Απόφασης που έγινε στις 9 Απριλίου 2003.

119 Αφού αναφέρει στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ότι «εξακολουθεί να είναι άγνωστο αν πράγματι συνήφθη συμφωνία για ελάχιστες τιμές το 1994», η Επιτροπή διευκρίνισε στην αιτιολογική σκέψη 205 της Απόφασης ότι κατά τις συνεδριάσεις της VFIG του Μαρτίου και του Οκτωβρίου του 1994 «συζητήθηκαν [...] με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας», τουλάχιστον μεταξύ της προσφεύγουσας, της Messer, της Air Liquide, της Hoek Loos και της Air Products, κλίμακες τιμών και ελάχιστες τιμές για εμφιαλωμένα αέρια και για μικρούς πελάτες. Αναφέρεται επίσης στην αιτιολογική σκέψη 341 της Απόφασης ότι «οι Hoek Loos, AGA, Air Products, Air Liquide και Messer» συμφώνησαν για τις ελάχιστες τιμές εμφιαλωμένων αερίων για μικρούς καταναλωτές και για τα έτη «1995, 1996 και 1997».

120 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή προσάπτει στην προσφεύγουσα ότι συμμετέσχε σε εναρμονισμένη πρακτική καθορισμού ελαχίστων τιμών για πελάτες μικρών ποσοτήτων εμφιαλωμένου αερίου.

121 Υπενθυμίζεται, σε αυτό το στάδιο, ότι η «εναρμονισμένη πρακτική» συνίσταται σε μια μορφή συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων η οποία, χωρίς να έχει φτάσει μέχρι του σημείου πραγματοποιήσεως συμφωνίας κατά κυριολεξία, αντικαθιστά συνειδητά τους κινδύνους του ανταγωνισμού με πρακτική συνεργασία μεταξύ τους (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, 48/69, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 99, σκέψη 64). Τα κριτήρια αυτού του συντονισμού και της συνεργασίας τα οποία ουδόλως απαιτούν την επεξεργασία ενός πραγματικού «σχεδίου» πρέπει να νοηθούν υπό το φως της αντιλήψεως που εμπεριέχεται στις διατάξεις περί ανταγωνισμού της Συνθήκης και σύμφωνα με την οποία κάθε επιχειρηματίας πρέπει να καθορίζει κατά τρόπο αυτοτελή την πολιτική που σκέπτεται να ακολουθήσει στην κοινή αγορά. Αυτή η απαίτηση της αυτοτέλειας δεν αποκλείει μεν το δικαίωμα των επιχειρηματιών να προσαρμόζονται ευφυώς στη διαπιστωθείσα ή αναμενόμενη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους, εμποδίζει όμως αυστηρά κάθε άμεση ή έμμεση επαφή μεταξύ των επιχειρηματιών που έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα είτε να επηρεάσει τη συμπεριφορά ενός υπάρχοντος ή δυνητικού ανταγωνιστή στην αγορά είτε να αποκαλύψει σ' έναν τέτοιο ανταγωνιστή τη συμπεριφορά που ένας επιχειρηματίας έχει αποφασίσει ή σχεδιάζει να ακολουθήσει ο ίδιος στην αγορά (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Δεκεμβρίου 1975, 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και

114/73, Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 507, σκέψεις 173 και 174· απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Απριλίου 1999, Τ-305/94 έως Τ-307/94, Τ-313/94 έως Τ-316/94, Τ-318/94, Τ-325/94, Τ-328/94, Τ-329/94 και Τ-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-931, σκέψη 720).

122 Όπως και για τις θίγουσες τον ανταγωνισμό ενέργειες που της προσάπτει η Επιτροπή, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ευθύνη της υποστηρίζοντας ότι αποστασιοποιήθηκε δημόσια από τις αθέμιτες συζητήσεις σχετικά με τον καθορισμό ελαχίστων τιμών για τους αγοραστές μικρών ποσοτήτων εμφιαλωμένου αερίου.

123 Συναφώς, τόσο από τα υπομνήματα της προσφεύγουσας όσο και από τη βεβαίωση του Nordkamp, που την εκπροσώπησε κατά τις συνεδριάσεις της VFIG, προκύπτει ότι ο τελευταίος δεν έλαβε θέση στο ζήτημα του καθορισμού ελαχίστων τιμών για τους πελάτες μικρών ποσοτήτων εμφιαλωμένου αερίου όταν το ζήτημα αυτό συζητήθηκε κατά τη συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου 1994.

124 Ακριβώς όμως η σιωπή που τηρεί ένας επιχειρηματίας σε συνεδρίαση κατά την οποία πραγματοποιείται παράνομη συνεννόηση επί συγκεκριμένου ζητήματος που αφορά την πολιτική τιμών δεν μπορεί να εξομοιωθεί με την έκφραση σταθερής και σαφούς αποδοκιμασίας. Αντιθέτως, κατά τη νομολογία, το γεγονός ότι μια επιχείρηση εγκρίνει σιωπηρώς μια παράνομη πρωτοβουλία, χωρίς να αποστασιοποιηθεί δημοσίως από το περιεχόμενό της ή να την καταγγείλει στις διοικητικές αρχές, έχει ως αποτέλεσμα να ενθαρρύνει τη συνέχιση της παραβάσεως και δυσχεραίνει την αποκάλυψή της. Η συνέργια αυτή συνιστά παθητικό τρόπο συμμετοχής στην παράβαση και είναι ικανή συνεπώς να επισύρει την ευθύνη της επιχείρησης (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, απόφαση Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 76 ανωτέρω, σκέψη 84).

125 Μόνες οι αόριστες αναμνήσεις του van den Heuij, που εκτίθενται σε βεβαίωση η οποία ζητήθηκε και καταρτίσθηκε λίγο μετά την άσκηση της παρούσας προσφυγής, οι οποίες δεν συμπίπτουν ακριβώς με τις δηλώσεις της προσφεύγουσας, δεν είναι ικανές να ανατρέψουν το προπαρατεθέν συμπέρασμα. Από τη δήλωση του van den

Heuij μπορεί το πολύ πολύ να συναχθεί ότι οι μικρές επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, εξέφρασαν διαμαρτυρία στην αναγγελία των παρανόμων προτάσεων άλλων επιχειρήσεων πριν αρχίσουν οι εξειδικευμένες συζητήσεις καθεμιάς των προτάσεων αυτών και πριν λάβει θέση κάθε επιχείρηση, πράγμα που έπραξε η προσφεύγουσα υπό τις συνθήκες που εκτίθενται στη σκέψη 123 ανωτέρω, όσον αφορά τον καθορισμό ελαχίστων τιμών για τους πελάτες μικρών ποσοτήτων εμφιαλωμένων αερίων.

126 Αυτή η συμπεριφορά όμως της προσφεύγουσας δεν μπορεί να αναλυθεί ως σταθερή και σαφής εκδήλωση διαφωνίας αφού χαρακτηρίζει τη δημόσια αποστασιοποίηση όπως την απαιτεί και την ερμηνεύει, συσταλτικά, η νομολογία.

127 Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή αναφέρει στην Απόφαση ότι, σύμφωνα με τις εξηγήσεις που έδωσε η AGA, οι οποίες ενισχύονται από μια ένδειξη που περιέχουν οι χειρόγραφες σημειώσεις που βρέθηκαν στην AGA, η Hoek Loos παρουσίασε στο περιθώριο της συνεδριάσεως της VFIG του Οκτωβρίου 1994 τις κλίμακες τιμών για μικρούς πελάτες εμφιαλωμένων αερίων. Επιπλέον και κυρίως, βρέθηκε στην προσφεύγουσα, σε φάκελο με την ένδειξη «VFIG 1995», ένα έγγραφο με χρονολογία Οκτώβριος του 1994 και τίτλο «Τιμοκατάλογος για μικρούς πελάτες εμφιαλωμένων αερίων» που περιέχει πράγματι έναν τυπωμένο κατάλογο ελαχίστων τιμών. Το ίδιο έγγραφο βρέθηκε στα γραφεία της Messer και της Air Liquide (αιτιολογικές σκέψεις 207 και 208 της Απόφασης).

128 Η προσφεύγουσα παρατήρησε μόνον ότι είναι πιθανό το έγγραφο αυτό να της δόθηκε κατά τη συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου 1994, αλλά ότι η κατοχή του δεν αποδεικνύει τη συμμετοχή της σε συμφωνία περί ελάχιστων τιμών ούτε καν σε συζήτηση επί του θέματος αυτού.

129 Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα παραβρέθηκε στη συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου 1994 και, όπως ορθά υπογραμμίζει η Επιτροπή, δεν είναι περίεργο ότι, αντίθετα με την αύξηση των τιμών και τον καθορισμό της περιόδου αναστολής, δεν καταγράφηκε καμία μνεία ειδικά για την προσφεύγουσα ή για άλλη επιχείρηση, δεδομένου ότι πρόκειται για κατάλογο τιμών που διανεμήθηκε κατά τη συνεδρίαση αυτή. Το γεγονός ότι η προσφεύγουσα διατήρησε το έγγραφο αυτό δεν συμβιβάζεται καθόλου με τον ισχυρισμό περί δημόσιας αποστασιοποίησης και τον αυτοτελή καθορισμό της εμπορικής πολιτικής στην εν λόγω αγορά που συνεπάγεται αναγκαστικά, όπως απαιτεί η νομολογία από κάθε επιχειρηματία (βλ. απόφαση Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 116, και την παρατιθέμενη νομολογία).

130 Ομοίως, η συμμετοχή της προσφεύγουσας στη δεύτερη παράνομη συνεδρίαση της 18ης Νοεμβρίου 1994 δεν αποτελεί μεν άμεση αντίκρουση του ισχυρισμού της προσφεύγουσας περί δημόσιας αποστασιοποίησης, όπως συμβαίνει με τις δύο πρώτες ενέργειες που προσάπτει η Επιτροπή, είναι όμως ενδεικτική των κατά του ανταγωνισμού διαθέσεών της και αντικρούει εκ των υστέρων τον ισχυρισμό περί δημόσιας αποστασιοποίησης σε σχέση με τις παράνομες συζητήσεις της συνεδρίασης της 14ης Οκτωβρίου 2004.

131 Η διαπίστωση και μόνον της μη αποδείξεως από την προσφεύγουσα της δημόσιας αποστασιοποίησης που προβάλλει δεν αρκεί για να θεμελιώσει την ευθύνη της.

132 Με την κατ' αναίρεση εκδοθείσα απόφαση στην υπόθεση Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 58 ανωτέρω, το Δικαστήριο έκρινε ότι, όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ, η έννοια της εναρμονισμένης πρακτικής ενέχει, πέρα από τη διαβούλευση μεταξύ επιχειρήσεων, και συμπεριφορά στην αγορά συνακόλουθη προς αυτή τη διαβούλευση και σχέση αιτίου και αιτιατού μεταξύ των δύο αυτών στοιχείων (σκέψη 118). Το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι

πρέπει να τεκμαίρεται, πλην αποδείξεως του εναντίου που βαρύνει τους ενδιαφερομένους επιχειρηματίες, ότι οι μετέχουσες στη διαβούλευση επιχειρήσεις που εξακολουθούν να δρουν στην αγορά λαμβάνουν υπόψη τις πληροφορίες που έχουν ανταλλάξει με τους ανταγωνιστές τους για να καθορίσουν τη συμπεριφορά τους στην αγορά (απόφαση Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 121).

133 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι δεν προσκόμισε την απόδειξη που υποχρεούται να προσκομίσει, πρέπει να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα, η οποία εξακολούθησε να ασκεί δραστηριότητα στη σχετική αγορά μετά τη συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου 1994, έλαβε υπόψη την παράνομη διαβούλευση στην οποία μετέσχε κατά την εν λόγω συνεδρίαση για να καθορίσει τη συμπεριφορά της στην αγορά αυτή (Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψεις 119 και 121).

134 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα μετέσχε σε εναρμονισμένη πρακτική για τον καθορισμό ελαχίστων τιμών για τους μικρούς πελάτες εμφιαλωμένου αερίου.

Όσον αφορά τη διάρκεια της παράβασης

135 Προκαταρκτικώς διαπιστώνεται ότι η τελική εκτίμηση της Επιτροπής όσον αφορά τη διάρκεια της παράβασης που προσάπτει στην προσφεύγουσα περιέχεται στο άρθρο 1 της Απόφασης, όπως διορθώθηκε με την απόφαση της 9ης Απριλίου 2003, κατά το οποίο η περίοδος παραβάσεως άρχισε τον Οκτώβριο του 1994 και έληξε τον Δεκέμβριο του 1995.

136 Λαμβανομένης υπόψη της διορθώσεως της Απόφασης, η αιτίαση της προσφεύγουσας σχετικά με το εσφαλμένο της αφετηρίας της περιόδου παραβάσεως που καθορίζει το άρθρο 1 της Απόφασης έχασε το αντικείμενό της.

137 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα παρατήρησε ότι κακώς το άρθρο 1 της Απόφασης αναφέρει τον Δεκέμβριο του 1995 ως λήξη της περιόδου παραβάσεως εφόσον, μετά τη συνεδρίαση της VFIG της 18ης Νοεμβρίου 1994, δεν μετέσχε πλέον σε καμία άλλη αθέμιτη συνεδρίαση.

138 Αν υποτεθεί ότι η νέα αυτή αιτίαση είναι παραδεκτή, δεν μπορεί να γίνει δεκτή από το Πρωτοδικείο. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα, μεταξύ άλλων, έλαβε μέρος σε συμφωνία με αντικείμενο σαφώς κατά του ανταγωνισμού, δηλαδή τον καθορισμό αυξήσεως τιμών για το 1995. Για να υπολογισθεί η διάρκεια της παράβασης που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, πρέπει αποκλειστικά να εξακριβώνεται η περίοδος υπάρξεως της συμφωνίας αυτής, δηλαδή η περίοδος που διέρρευσε από την ημερομηνία συνάψεώς της μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία έπαυσε να ισχύει (απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Ιουλίου 2005, Τ-49/02 έως Τ-51/02, Brasserie nationale κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-3033, σκέψη 185).

139 Η προσφεύγουσα όμως δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι έθεσε τέρμα στη συμμετοχή της στη σύμπραξη και δη πρόωρα, δηλαδή πριν από τον Δεκέμβριο του 1995, υιοθετώντας συμπεριφορά θεμιτού ανταγωνισμού και ανεξαρτησίας στη σχετική αγορά. Εξάλλου, σημειώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν αποσύρθηκε από τη σύμπραξη την οποία και δεν κατάγγειλε στην Επιτροπή (απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Νοεμβρίου 2005, Τ-62/02, Union Pigments κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-5057, σκέψη 42).

Όσον αφορά την παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης

140 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισης στο πλαίσιο της εκτιμήσεώς της όσον αφορά τη συμμετοχή των μικρών επιχειρήσεων και δη θεωρώντας ότι μόνον αυτή παρέβη την απαγόρευση των συμπράξεων και όχι η NTG και η Hydrogas, που ωστόσο παραβρέθηκαν σε πλείονες συνεδριάσεις κατά τις οποίες έγινε λόγος για παράνομες συμφωνίες.

141 Συναφώς, αρκεί να σημειωθεί ότι, όταν μια επιχείρηση έχει παραβεί, με τη συμπεριφορά της, το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ, δεν μπορεί να αποφύγει την επιβολή κυρώσεως για τον λόγο ότι σε έναν άλλο επιχειρηματία δεν έχει επιβληθεί κανένα πρόστιμο, εφόσον μάλιστα η περίπτωση του τελευταίου δεν έχει υποβληθεί στην κρίση του κοινοτικού δικαστή (απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1993, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 και C-125/85 έως C-129/85, Ahlström Osakeyhtiö κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-1307, σκέψη 197, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Ιουλίου 1994, T-77/92, Parker Pen κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-549, σκέψη 86).

142 Κατά συνέπεια, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας περί του ότι δεν επιβλήθηκαν πρόστιμα σε άλλες επιχειρήσεις που φέρονται ότι βρέθηκαν σε παρόμοια κατάσταση είναι απορριπτέα.

Επί του αιτήματος μειώσεως του ποσού του προστίμου

Επιχειρήματα των διαδίκων

143 Η προσφεύγουσα παρατηρεί, πρώτον, ότι η σύντομη διάρκεια της παράβασης δικαιολογεί μείωση του προστίμου.

144 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα παρατήρησε ότι η μείωση κατά 20 000 ευρώ, που έγινε κατόπιν της διορθωτικής απόφασης της 9ης Απριλίου 2003, δεν υπήρξε ούτε αιτιολογημένη ούτε επαρκής.

145 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, δεύτερον, ότι η Επιτροπή παραβίασε τις αρχές της αναλογικότητας και της ίσης μεταχείρισης κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου που της επέβαλε.

146 Συναφώς, επισημαίνει τις διαφορές που τη διακρίνουν από τις άλλες επιχειρήσεις, αποδέκτες της Απόφασης, που έγκειται στην ύπαρξη δυναμικής συμπεριφοράς στη σχετική αγορά την οποία αναγνώρισε η Επιτροπή και μια άλλη επιχείρηση, στην όψιμη προσχώρηση στη VFIG, τον Ιούλιο του 1994, στοιχείο που εξηγεί ότι η προσφεύγουσα δεν μετέσχε στις δεκατρείς συνεδριάσεις της ένωσης αυτής που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 1989 και Σεπτεμβρίου 1994, στη δηλωμένη αντίθεση στις κατά του ανταγωνισμού συμφωνίες κατά τις συνεδριάσεις της 14ης Οκτωβρίου και της 18ης Νοεμβρίου 1994, στη μη συμμετοχή στις αθέμιτες συνεδριάσεις που πραγματοποιήθηκαν μετά τον Νοέμβριο του 1994 στη Breda και στο Barendrecht μεταξύ των μεγάλων επιχειρήσεων της αγοράς, στο μικρό μερίδιο αγοράς, 1,5 %, ενώ οι λοιποί επιχειρηματίες έχουν τουλάχιστον διπλάσια βαρύτητα, στο σύντομο της περιόδου εμπλοκής στις απαγορευόμενες ενέργειες και στην απουσία συμμετοχής στις συμφωνίες όσον αφορά διάφορους συμβατικούς όρους εκτός των τιμών.

147 Λαμβανομένων υπόψη των διαφορών αυτών και του ποσοστού των κύκλων εργασιών στον τομέα των βιομηχανικών αερίων, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τιμωρήθηκε βαρύτερα από τις άλλες επιχειρήσεις που αφορά η Απόφαση.

148 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, αν τα πρόστιμα καθοριστούν σε σχέση με τον συνολικό κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων του τομέα των βιομηχανικών αερίων στις Κάτω Χώρες το 1996, το τελικό αποτέλεσμα είναι δυσανάλογο. Συγκεκριμένα, το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα αντιπροσωπεύει ποσοστό 13,6 % του κύκλου εργασιών της και μόνον 2,2 % για την Hoek Loos και 7,5 % για την AGA. Αν τα πρόστιμα έχουν καθοριστεί ορθά αναλόγως του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε το 1996 στην αγορά βιομηχανικού αερίου στις Κάτω Χώρες, προκύπτει επιπλέον ότι το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα είναι ανάλογο αυτών που επιβλήθηκαν στις άλλες επιχειρήσεις, ενώ η συμμετοχή της στη σύμπραξη δεν μπορεί καθόλου να συγκριθεί με τη συμμετοχή των άλλων επιχειρήσεων. Η προσφεύγουσα επισημαίνει ακόμη ότι το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην AGA είναι περίπου εννέα φορές υψηλότερο από αυτό που επιβλήθηκε στην ίδια, ενώ το μερίδιο αγοράς της AGA (27,4 %) είναι 18 φορές μεγαλύτερο από το δικό της (1,5 %).

149 Κατά την προσφεύγουσα, τα αριθμητικά αυτά στοιχεία δείχνουν ότι οι επιχειρήσεις που είχαν τον σημαντικότερο ρόλο στη σύμπραξη και τη μεγαλύτερη ικανότητα να βλάψουν τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά τιμωρήθηκαν, τηρουμένων των αναλογιών, με τα ελαφρότερα πρόστιμα. Η προσφεύγουσα, που δεν έπαιξε κανένα ρόλο ή έστω πολύ περιορισμένο και κατέχει πολύ μικρό μερίδιο αγοράς, τιμωρήθηκε αυστηρότερα από τους πρωταγωνιστές της σύμπραξης.

150 Η Επιτροπή, αφού υπενθυμίζει ότι έχει διακριτική ευχέρεια για τον καθορισμό του ποσού των προστίμων στις υποθέσεις συμπράξεων, υποστηρίζει ότι το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα είναι απολύτως κατάλληλο και αμφισβητεί ότι συντρέχει παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

151 Υπενθυμίζεται προκαταρκτικώς ότι κατά τον καθορισμό του ποσού κάθε προστίμου η Επιτροπή έχει εξουσία εκτιμήσεως και δεν υποχρεούται να εφαρμόσει προς τούτο συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-283/98 P, Mo och Domsjö κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9855, σκέψη 47· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, Τ-150/89, Martinelli κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1165, σκέψη 59, και της 14ης Μαΐου 1998, Τ-352/94, Mo och Domsjö κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1989, σκέψη 268). Η εκτίμησή της πάντως πρέπει να γίνεται με τήρηση του κοινοτικού δικαίου, το οποίο περιλαμβάνει όχι μόνον τις διατάξεις της Συνθήκης αλλά και τις γενικές αρχές του δικαίου (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Ιουλίου 2002, C-50/00 P, Unión de Pequeños Agricultores κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2002, σ. I-6677, σκέψη 38).

152 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης υπάρχει μόνο οσάκις παρόμοιες καταστάσεις αντιμετωπίζονται κατά τρόπο διαφορετικό ή διαφορετικές καταστάσεις αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο τρόπο εκτός αν η μεταχείριση αυτή δικαιολογείται αντικειμενικά (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Δεκεμβρίου 1984, 106/83, Sermide, Συλλογή 1984, σ. 4209,

σκέψη 28, και της 28ης Ιουνίου 1990, C-174/89, Hoche, Συλλογή 1990, σ. I-2681, σκέψη 25· απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-311/94, BPB de Eendracht κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1129, σκέψη 309).

153 Σημειωτέον επίσης ότι η εκτίμηση του ζητήματος αν το επιβληθέν πρόστιμο είναι ανάλογο της σοβαρότητας και της διάρκειας της παράβασης, που είναι τα κριτήρια του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, εμπίπτει στον έλεγχο πλήρους δικαιοδοσίας που αναθέτει στο Πρωτοδικείο το άρθρο 17 του ίδιου κανονισμού.

154 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η Επιτροπή καθόρισε το ποσό του προστίμου που επέβαλε στην προσφεύγουσα σύμφωνα με τη γενική μέθοδο που ανέλαβε να εφαρμόζει με τις κατευθυντήριες γραμμές της.

155 Οι κατευθυντήριες γραμμές ορίζουν στην παράγραφο 1, πρώτο εδάφιο, ότι, για τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων, το βασικό ποσό καθορίζεται αναλόγως της σοβαρότητας και της διάρκειας της παράβασης που είναι τα μόνα κριτήρια που θεσπίζει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17. Με γενική παρατήρηση, η Επιτροπή διευκρινίζει στο σημείο 5, στοιχείο α', των κατευθυντηρίων γραμμών ότι «το τελικό αποτέλεσμα του υπολογισμού του προστίμου βάσει της μεθόδου αυτής (εφαρμογή ποσοστών αυξήσεως ή μειώσεως επί του βασικού ποσού) δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβεί το 10 % του παγκοσμίου κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17». Κατά συνέπεια, οι κατευθυντήριες γραμμές δεν υπερακοντίζουν το νομικό πλαίσιο των κυρώσεων όπως καθορίζεται από τη διάταξη αυτή (απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 75 ανωτέρω, σκέψεις 250 και 252).

Επί της διάρκειας της παράβασης

156 Όσον αφορά τον παράγοντα της διάρκειας της παράβασης, οι κατευθυντήριες γραμμές κάνουν διάκριση μεταξύ των παραβάσεων μικρής διάρκειας (κατά κανόνα κάτω του έτους), για τις οποίες το αρχικό ποσό που καθορίζεται βάσει της σοβαρότητας δεν αυξάνεται, των παραβάσεων μέσης διάρκειας (κατά κανόνα από ένα έως πέντε έτη), για τις οποίες το ποσό αυτό μπορεί να αυξηθεί κατά 50 %, και τις παραβάσεις μεγάλης διάρκειας (κατά κανόνα άνω των πέντε ετών), για τις οποίες το ποσό αυτό μπορεί να αυξηθεί για κάθε έτος κατά 10 % (σημείο 1 Β, πρώτο εδάφιο, πρώτη έως τρίτη περίπτωση).

157 Για τις παραβάσεις μέσης διάρκειας προβλέπεται μεν αύξηση μέχρι 50 % πλην όμως το σημείο 1 Β των κατευθυντηρίων γραμμών δεν προβλέπει αυτόματη αύξηση ορισμένου ποσοστού κατ' έτος αλλά αφήνει προς τούτο περιθώρια εκτιμήσεως στην Επιτροπή (απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Ιουλίου 2003, Τ-220/00, Cheil Jedang κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-2473, σκέψη 134).

158 Όπως προαναφέρθηκε, η Επιτροπή θεώρησε στην αρχή εσφαλμένα ότι η διάρκεια της παράβασης που διέπραξε η προσφεύγουσα καλύπτει το διάστημα μεταξύ Μαρτίου 1994 και Δεκεμβρίου 1995 και για τον λόγο αυτό χαρακτήρισε την παράβαση μέσης διάρκειας (αιτιολογική σκέψη 434 της Απόφασης).

159 Με την τροποποίηση της Απόφασης που έγινε στις 9 Απριλίου 2003 διορθώθηκε το άρθρο 1 της Απόφασης όσον αφορά τη διάρκεια της παράβασης που προσάπτεται στην προσφεύγουσα. Η Επιτροπή εξηγεί σαφώς στη διορθωτική απόφαση ότι το αρχικό ποσό του προστίμου που ήταν 0,45 εκατομμύρια ευρώ αυξήθηκε αρχικά κατά 15 % λόγω της διάρκειας, η αύξηση δε αυτή μειώθηκε σε 10 % λαμβανομένου υπόψη ότι η αφετηρία της παράβασης μετατέθηκε στον Οκτώβριο του 1994.

160 Δεδομένου ότι η διάρκεια της παράβασης που διέπραξε η προσφεύγουσα ορθώς πλέον τοποθετείται χρονικά μεταξύ Οκτωβρίου 1994 και Δεκεμβρίου 1995, καλύπτει δηλαδή διάστημα λίγο μεγαλύτερο του έτους, ο χαρακτηρισμός της ως παράβασης μέσης διάρκειας εξακολουθεί να είναι ο αρμόζων και συνεπώς ορθά η Επιτροπή προέβη σε αύξηση κατά 10 %, κατ' εφαρμογήν των κατευθυντηρίων γραμμών. Η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο που να στηρίζει την κρίση ότι η Επιτροπή υπέπεσε στο σημείο αυτό σε πλάνη εκτιμήσεως και ότι η αύξηση έπρεπε να είναι χαμηλότερη του 10 %.

161 Κατά συνέπεια, η αιτίαση ότι είναι αναιτιολόγητη και ανεπαρκής η μείωση του ποσού του προστίμου που επέφερε η Επιτροπή με τη διορθωτική απόφαση πρέπει να απορριφθεί.

Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα συνιστά δυσμενή διάκριση και/ή είναι δυσανάλογο

162 Διαπιστώνεται ότι για τον καθορισμό του αρχικού ποσού των προστίμων που γίνεται αναλόγως της σοβαρότητας της παράβασης, η Επιτροπή θεώρησε ότι, παρά το γεγονός ότι οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις συμμετείχαν σε καρτέλ όσον αφορά τις τιμές, η παράβαση αυτή είναι απλώς σοβαρή, λαμβανομένου υπόψη του περιορισμένου γεωγραφικού πεδίου της αγοράς και του γεγονότος ότι πρόκειται για τομέα μεσαίας οικονομικής σημασίας (αιτιολογικές σκέψεις 423 και 428 της Απόφασης).

163 Για να λάβει υπόψη την ιδιαίτερη σημασία της παράνομης συμπεριφοράς κάθε επιχείρησης που εμπλέκεται στο καρτέλ και συνεπώς τον πραγματικό αντίκτυπό της στον ανταγωνισμό, η Επιτροπή χώρισε τις επιχειρήσεις σε τέσσερις κατηγορίες αναλόγως της σχετικής σημασίας τους στη συγκεκριμένη αγορά. Προς τούτο, η Επιτροπή θεώρησε κατάλληλο να λάβει ως βάση συγκρίσεως της σχετικής σημασίας των επιχειρήσεων στην αγορά αυτή τον κύκλο εργασιών που πραγματοποιήθηκε το 1996 στην εν λόγω αγορά (αιτιολογικές σκέψεις 429 έως 432 της Απόφασης).

164 Κατά συνέπεια, η Hoek Loos και η AGA Gas, που θεωρήθηκαν ως οι δύο κύριες επιχειρήσεις στην αγορά αυτή, εντάχθηκαν στην πρώτη κατηγορία. Η Air Products και η Air Liquide, που είναι μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις στην αγορά αυτή, εντάχθηκαν στη δεύτερη κατηγορία. Η Messer και η BOC, η σημασία των οποίων στην εν λόγω αγορά χαρακτηρίστηκε ως «σημαντικά μικρότερη», εντάχθηκαν στην τρίτη κατηγορία. Στην τέταρτη κατηγορία εντάσσεται η προσφεύγουσα που κατείχε εξαιρετικά μικρό μερίδιο αυτής της αγοράς (αιτιολογική σκέψη 431 της Απόφασης).

165 Βάσει των προεκτεθέντων, η Επιτροπή καθόρισε το ίδιο αρχικό ποσό των 10 εκατομμυρίων ευρώ για την Hoek Loos και την AGA Gas, 2,6 εκατομμυρίων ευρώ για την Air Products και την Air Liquide, 1,2 εκατομμυρίων ευρώ για τη Messer και την BOC και 0,45 εκατομμυρίων ευρώ για την προσφεύγουσα.

166 Όσον αφορά τη διάρκεια της παράβασης, η Επιτροπή θεώρησε ότι η παράβαση υπήρξε μέσης διάρκειας (από ένα έως τέσσερα έτη) για κάθε επιχείρηση, και συγκεκριμένα ότι η Hoek Loos, η AGA Gas, η Air Products, η Air Liquide και η Messer παρέβησαν το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ από τον Σεπτέμβριο του 1993 μέχρι τον Δεκέμβριο 1997, η BOC από τον Ιούνιο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995 και η προσφεύγουσα από τον Οκτώβριο του 1994 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1995, μετά τη διόρθωση της Απόφασης που έγινε στις 9 Απριλίου 2003. Το αρχικό ποσό που καθορίστηκε για την προσφεύγουσα και αυξήθηκε αρχικά κατά 15 %, αυξήθηκε τελικά κατά 10 % βάσει της διάρκειας, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 9 της απόφασης της 9ης Απριλίου 2003.

167 Το βασικό ποσό του προστίμου, που καθορίζεται αναλόγως της σοβαρότητας και της διάρκειας της παράβασης, καθορίστηκε δηλαδή τόσο για τη Hoek Loos όσο και για την AGA Gas σε 14 εκατομμύρια ευρώ, αντί 3,64 εκατομμύρια ευρώ για την Air Products και την Air Liquide, 1,68 εκατομμύρια ευρώ για τη Messer, 1,38 εκατομμύρια ευρώ για την BOC και 0,51 και στη συνέχεια, κατόπιν διορθώσεως, 0,49 εκατομμύρια ευρώ για την προσφεύγουσα.

168 Η Επιτροπή έκρινε ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε μόνο παθητικό ρόλο στις παραβάσεις και δεν συμμετέσχε σε όλες τις πτυχές τους και ότι αυτές οι ελαφρυντικές περιστάσεις αιτιολογούν μείωση κατά 15 % του βασικού ποσού του επιβληθέντος προστίμου το οποίο μειώθηκε σε 0,43 εκατομμύρια ευρώ (αιτιολογική σκέψη 442 της Απόφασης) και στη συνέχεια σε 0,41 εκατομμύρια ευρώ κατόπιν της διορθωτικής απόφασης της 9ης Απριλίου 2003.

169 Αντιθέτως, η προσφεύγουσα δεν έτυχε μειώσεως βάσει της ανακοίνωσης περί επιείκειας.

170 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή έλαβε πλήρως υπόψη τις ιδιαιτερότητες της περίπτωσης της προσφεύγουσας που τη διαφοροποιούν από τις άλλες επιχειρήσεις, αποδέκτες της Απόφασης, είτε πρόκειται για τη διάρκεια της παραβατικής περιόδου είτε για τον παθητικό ρόλο της προσφεύγουσας και το μικρό μερίδιό της στην αγορά, και οι οποίες εξηγούν το ότι στην προσφεύγουσα επιβλήθηκε το μικρότερο από τα πρόστιμα που επέβαλε η Επιτροπή με την Απόφαση.

171 Ο ισχυρισμός ότι η περίπτωση διαφέρει από την περίπτωση των άλλων επιχειρήσεων που εμπλέκονται στο καρτέλ, λόγω της φερομένης δηλωμένης αντίθεσης της συμφωνίας κατά του ανταγωνισμού, σε συσχετισμό με τη δυναμική συμπεριφορά στη σχετική αγορά, δεν αφορά το ζήτημα του καθορισμού του ποσού του προστίμου, αλλά της ύπαρξης της παράβασης.

172 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει όμως ότι το τελικό ποσό του επιβληθέντος προστίμου δεν είναι ανάλογο με το μικρό μερίδιο αγοράς και τον κύκλο εργασιών της, παγκόσμιο και σχετικό με την οικεία αγορά, και ότι κατ' αυτόν τον τρόπο τιμωρήθηκε βαρύτερα από μεγαλύτερες επιχειρήσεις που διαδραμάτισαν πρωταγωνιστικό ρόλο στη σύμπραξη.

173 Αρχικά υπενθυμίζεται ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούται κατά τον καθορισμό του ύψους των προστίμων βάσει της σοβαρότητας και της διάρκειας της επίμαχης παραβάσεως να εξασφαλίζει, σε περίπτωση που επιβάλλει πρόστιμα σε πολλές επιχειρήσεις εμπλεκόμενες στην ίδια παράβαση, ότι τα τελικά ποσά των προστίμων στα οποία καταλήγει ο υπολογισμός της για τις οικείες επιχειρήσεις αντανακλούν κάθε διαφοροποίηση μεταξύ των επιχειρήσεων αυτών όσον αφορά τον ολικό ή τον σχετικό κύκλο εργασιών τους (απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 75 ανωτέρω, σκέψη 312).

174 Σημειωτέον, εν συνεχεία, ότι το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 ομοίως δεν απαιτεί, σε περίπτωση που επιβάλλονται πρόστιμα σε πλείονες επιχειρήσεις που εμπλέκονται στην ίδια παράβαση, το ποσό του προστίμου που επιβάλλεται σε μικρού ή μεσαίου μεγέθους επιχείρηση να μην είναι υψηλότερο, σε ποσοστό επί του κύκλου εργασιών, από τα πρόστιμα που επιβάλλονται σε μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι τόσο για τις μικρού ή μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις όσο και για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, για τον καθορισμό του ποσού του προστίμου, η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης. Στο μέτρο που η Επιτροπή επιβάλλει στις επιχειρήσεις οι οποίες ενέχονται στην ίδια παράβαση δικαιολογημένα πρόστιμα για καθεμία από αυτές, σε σχέση με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης, δεν μπορεί να κατηγορηθεί ότι, για ορισμένες από αυτές, το ποσό του πρόστιμου είναι υψηλότερο, σε σχέση με τον κύκλο εργασιών, από το πρόστιμο που επιβάλλεται σε άλλες επιχειρήσεις (απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, Τ-21/99, Dansk Rørindustri κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1681, σκέψη 203).

175 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι το τελικό ποσό των προστίμων αποτελεί εν προκειμένω το αποτέλεσμα μιας σειράς αριθμητικών υπολογισμών που πραγματοποίησε η Επιτροπή σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και ενδεχομένως σύμφωνα με την ανακοίνωση περί επιείκειας.

176 Οι εκτιμήσεις της Επιτροπής όσον αφορά τη διάρκεια της παράβασης, τις επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιπτώσεις και τον βαθμό συνεργασίας μιας επιχείρησης που εμπλέκεται σε καρτέλ συνδέονται με την ατομική συμπεριφορά της συγκεκριμένης επιχείρησης και όχι με το οικείο μερίδιο αγοράς ή τον κύκλο εργασιών.

177 Υπό τις συνθήκες αυτές, το τελικό ποσό του προστίμου δεν συνιστά, a priori, κατάλληλο στοιχείο για να εξεταστεί αν το πρόστιμο είναι ενδεχομένως δυσανάλογο σε σχέση με το μέγεθος των επιχειρήσεων που εμπλέκονται στη σύμπραξη.

178 Αντιθέτως, το αρχικό ποσό του προστίμου συνιστά εν προκειμένω κατάλληλο στοιχείο για να εκτιμηθεί η ενδεχομένη έλλειψη αναλογικότητας του προστίμου σε σχέση με το μέγεθος των συμμετεχόντων στη σύμπραξη.

179 Η Επιτροπή καθόρισε με την Απόφαση το αρχικό ποσό του προστίμου αναλόγως της σοβαρότητας της παράβασης σε 0,45 εκατομμύρια ευρώ για την προσφεύγουσα.

180 Όπως προαναφέρθηκε, η Επιτροπή, προκειμένου να λάβει υπόψη την ιδιαίτερη σημασία της παράνομης συμπεριφοράς κάθε επιχείρησης που εμπλέκεται στο καρτέλ και, συνεπώς, τον πραγματικό αντίκτυπό της επί του ανταγωνισμού, χώρισε με την Απόφαση τις οικείες επιχειρήσεις σε τέσσερις κατηγορίες ακριβώς αναλόγως του σχετικού μεγέθους τους στην οικεία αγορά. Η προσφεύγουσα εντάχθηκε στην τελευταία κατηγορία.

181 Συναφώς, η Επιτροπή παρέπεμψε στα αριθμητικά στοιχεία της τρίτης στήλης του πίνακα 1 που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 75 της Απόφασης:

Επιχείρηση	Συνολικός κύκλος εργασιών των αποδεκτών της απόφασης το 2001 (σε ευρώ)	Κύκλος εργασιών στα εμφιαλωμένα και υγρά αέρια στις Κάτω Χώρες (σε ευρώ) και εκτιμώμενα μερίδια αγοράς για το 1996
Hoek Loos [NV]	470 648 000	71 400 000 (39,7 %)
AGA Gas BV [1]	55 479 000 [2]	49 200 000 (27,4 %)
[Air Products]	110 044 000	18 600 000 (10,4 %)
Air Liquide BV	60 720 000	12 900 000 (7,2 %)
[Messer]	11 275 000	8 200 000 (4,4 %)
[BOC]	6 690 905 000	6 800 000 (3,8 %)
[Westfalen]	5 455 000	2 600 000 (1,5 %)

[1] Μετά την εκκαθάριση της AGA Gas BV το 2000/2001, η AGA AB ανέλαβε την ευθύνη των πράξεων της θυγατρικής της και είναι ο αποδέκτης της απόφασης.

[2] Το 2000 είναι το τελευταίο πλήρες εμπορικό έτος για το οποίο διατίθενται στοιχεία για τον κύκλο εργασιών της AGA Gas BV.

182 Αρκεί η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα είχε κατά το έτος αναφοράς τον μικρότερο κύκλο εργασιών στη σχετική αγορά και το μικρότερο μερίδιο αγοράς από όλες τις επιχειρήσεις, αποδέκτες της Απόφασης, πράγμα που εξηγεί και δικαιολογεί την κατάταξή της στην τελευταία κατηγορία και το γεγονός ότι το αρχικό ποσό ήταν το χαμηλότερο από αυτά που καθόρισε η Επιτροπή έναντι των επιχειρήσεων αυτών. Το αρχικό ποσό που καθορίστηκε για την προσφεύγουσα διαφοροποιείται δηλαδή αντικειμενικά σε σχέση με τα ποσά που καθορίστηκαν για τις άλλες επιχειρήσεις.

183 Εξάλλου, οι σχέσεις μεταξύ των κύκλων εργασιών στην επηρεασθείσα αγορά των επιχειρήσεων του πίνακα 1 της Απόφασης και τα αρχικά ποσά των προστίμων που καθόρισε η Επιτροπή για καθεμιά από αυτές δεν μαρτυρούν δυσανάλογη μεταχείριση της προσφεύγουσας, δεδομένου ότι τα αρχικά ποσά των προστίμων αντιπροσωπεύουν ποσοστό 17,3 % του κύκλου εργασιών στη σχετική αγορά για την προσφεύγουσα έναντι 14 % για τη Hoek Loos, 20,3 % για την AGA Gas, 13,98 % για την Air Product, 20,2 % για την Air Liquide, 14,6 % για τη Messer, 17,6 % για την BOC.

184 Με το δικόγραφο της προσφυγής η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, αν τα πρόστιμα καθοριστούν ορθά αναλόγως του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε το 1996 στην αγορά βιομηχανικών αερίων στις Κάτω Χώρες, το πρόστιμο που της επιβλήθηκε είναι ανάλογο των προστίμων που επιβλήθηκαν στις άλλες επιχειρήσεις, ενώ η συμμετοχή της στη σύμπραξη ουδόλως μπορεί να συγκριθεί με τη συμμετοχή των άλλων επιχειρήσεων. Συναφώς, αρκεί να σημειωθεί ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη ως ελαφρυντική περίσταση τη μικρή σημασία του ρόλου που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα στην παράβαση, σε σχέση με τον ρόλο άλλων επιχειρήσεων, και μείωσε το ποσό του προστίμου που της επέβαλε.

185 Εξ αυτού προκύπτει ότι δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι το πρόστιμο που της επιβλήθηκε είναι δυσανάλογο, δεδομένου ότι το αρχικό ποσό του προστίμου δικαιολογείται βάσει του κριτηρίου που επέλεξε η Επιτροπή για την εκτίμηση της σημασίας εκάστης επιχείρησης στην οικεία αγορά (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 71 ανωτέρω, σκέψη 304).

186 Το συμπέρασμα αυτό στηρίζει επίσης την απόρριψη του επιχειρήματος της προσφεύγουσας όσον αφορά τη σύγκριση με τη Hoek Loos και την AGA από τη

σκοπιά της σχέσης μεταξύ του τελικού ποσού του προστίμου και του παγκοσμίου κύκλου εργασιών, τον οποίον η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη για να εκτιμήσει τη σοβαρότητα της παράβασης και να καθορίσει τα αρχικά ποσά των προστίμων.

187 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε τον ισχυρισμό ότι το επιβληθέν πρόστιμο συνιστά δυσμενή διάκριση και/ή είναι δυσανάλογο και ότι το τελικό ποσό του είναι απολύτως κατάλληλο.

Επί του αιτήματος ακροάσεως του van den Heuij

188 Με το υπόμνημα απαντήσεως η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο να εξετάσει ως μάρτυρα τον van den Heuij. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα διευκρίνισε ότι το αίτημα αυτό στηρίζεται στο σχετικό με την πρόταση αποδείξεων άρθρο 48 του Κανονισμού Διαδικασίας.

189 Πρέπει να σημειωθεί ότι, βάσει του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του Κανονισμού Διαδικασίας και του άρθρου 48, παράγραφος 1, αυτού, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει ενδεχομένως τα προτεινόμενα αποδεικτικά μέσα και ότι οι διάδικοι μπορούν και στη συνέχεια να προτείνουν αποδεικτικά μέσα προς στήριξη της επιχειρηματολογίας τους με τα υπομνήματα απαντήσεως και ανταπαντήσεως υπό τον όρον ότι αιτιολογούν την καθυστερημένη πρόταση των αποδεικτικών μέσων. Επομένως, ο κανόνας περί προθεσμιών του άρθρου 48, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας δεν αφορά την ανταπόδειξη και την περαιτέρω επίκληση αποδεικτικών μέσων κατόπιν της ανταποδείξεως που προσκομίζει ο αντίδικος με το υπόμνημα αντικρούσεως. Πράγματι, η διάταξη αυτή αφορά τα νέα αποδεικτικά μέσα και πρέπει να συνδυαστεί με το άρθρο 66, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού που ορίζει ρητά ότι η ανταπόδειξη και η περαιτέρω απόδειξη είναι δυνατή (απόφαση Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, σκέψη 74 ανωτέρω, σκέψεις 71 και 72).

190 Εν προκειμένω, αρκεί η διαπίστωση ότι από τη δικογραφία προκύπτει ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που επικαλείται η Επιτροπή με το υπόμνημα αντικρούσεως αναφέρθηκαν και στην απόφαση και στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ή προσαρτήθηκαν σ' αυτήν.

191 Κατά συνέπεια, η αίτηση περί εξετάσεως ως μάρτυρα του van den Heuij δεν μπορεί να θεωρηθεί ως πρόταση ανταποδείξεως που δεν υπόκειται στον κανόνα περί προθεσμιών του άρθρου 48, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ήταν σε θέση να προτείνει την απόδειξη αυτή με το δικόγραφο της προσφυγής της. Η πρόταση περί μαρτυρικής καταθέσεως που διατυπώνεται με το υπόμνημα απαντήσεως πρέπει συνεπώς να θεωρηθεί εκπρόθεσμη και να απορριφθεί για τον λόγο ότι η προσφεύγουσα δεν αιτιολόγησε την καθυστερημένη υποβολής της.

Επί των δικαστικών εξόδων

192 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων ή εφόσον συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι.

193 Εν προκειμένω διαπιστώνεται ότι με την τροποποίηση της Απόφασης που έγινε στις 9 Απριλίου 2003 διορθώθηκε το άρθρο 1 της Απόφασης όσον αφορά τη διάρκεια της παράβασης που προσάπτεται στην προσφεύγουσα, κατ' αυτό δε τον τρόπο η Επιτροπή αναγνωρίζει το βάσιμο της αιτίασης που διατύπωσε η προσφεύγουσα στο δικόγραφο της προσφυγής σχετικά με την αφετηρία της παραβατικής περιόδου που καθορίστηκε αρχικά στον Μάρτιο του 1994.

194 Λαμβανομένου υπόψη αυτού του στοιχείου και της απορρίψεως της προσφυγής η προσφεύγουσα πρέπει να φέρει τα δικά της έξοδα καθώς και τα τρία τέταρτα των εξόδων της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Η εταιρία Westfalen Gassen Nederland BV φέρει τα δικά της έξοδα καθώς και τα τρία τέταρτα των εξόδων της Επιτροπής. Η Επιτροπή φέρει το ένα τέταρτο των εξόδων της.

Βηλαράς Dehousse Šváby

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 5 Δεκεμβρίου 2006.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

E. Coulon Μ. Βηλαράς

Πίνακας περιεχομένων

Ιστορικό της διαφοράς ..... II - 4575

Πραγματικά περιστατικά ..... II - 4575

Η προσβαλλομένη απόφαση ..... II - 4577

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων ..... II - 4584

Επί του αιτήματος ακυρώσεως των άρθρων 1 και 3 της Απόφασης ..... II - 4586

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4586

Επί του καθορισμού αυξήσεων τιμών ..... II - 4586

Ως προς τον καθορισμό των περιόδων αναστολής του ανταγωνισμού ..... II - 4589

Ως προς τον καθορισμό ελαχίστων τιμών ..... II - 4590

Ως προς τη διάρκεια της παράβασης ..... II - 4593

Ως προς την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης ..... II - 4593

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4594

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις ..... II - 4594

Ως προς τον ισχυρισμό της δημόσιας αποστασιοποίησης της προσφεύγουσας. II - 4595

— Ως προς τον καθορισμό αύξησης τιμών και περιόδου αναστολής του ανταγωνισμού ..... II - 4596

— Ως προς τον καθορισμό ελαχίστων τιμών για τους πελάτες μικρών ποσοτήτων εμφιαλωμένου αερίου ..... II - 4606

Όσον αφορά τη διάρκεια της παράβασης ..... II - 4611

Όσον αφορά την παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης ..... II - 4613

Επί του αιτήματος μειώσεως του ποσού του προστίμου ..... II - 4614

Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4614

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4616

Επί της διάρκειας της παράβασης ..... II - 4618

Όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα συνιστά δυσμενή διάκριση και/ή είναι δυσανάλογο ..... II - 4619

Επί του αιτήματος ακροάσεως του van den Heuij ..... II - 4626

Επί των δικαστικών εξόδων ..... II - 4627